54

Государственная библиотека СССР

ССКП ЦК ЯНВАРСКИ ПЛЕНУМА РЕШЕНЕШ ТОЛАМЦА КХОАЧАШЪЕРГЬЯ

* * * * * * * * * * * *

МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО свет

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай областнойн Грозненски городскойн комитетий а Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета а орган
Орган Чечено-Ингушского областного Грозненского городского комитетов Коммунистической партии Советского Союза и Верховного Совета Чечено-Ингушской АССР

№ 17 (2538) | КІиранди, 26 февраль, 1961 шу. | Мах 2 кеп.

Нохч-ГІалгІайчен къахьегамхой 1961 шера декхарийла ба:

ПаччаХьалкхенга 3,8 млн пунт фуал яьха хьажкіаш йоуйла.

ХЬАЖКІАШ ДИКАҐІА ХЬУВКЪАЕ

Ялат дукхаґІа даккхар Іалаьмате бокхха лоархІам болаш да беррига юрта боахам тоабара. Цу хьакъехьа дикка толамаш цаьхар 1960-ча шера вай республика юрта боахама къахьегамхоша. 1959-ча шерарчул 155 эзар тонн дукхаґІа ялат чудера цар. Российски Федераце хьалхарбаранца паччахьалкхенга ялат дехка баьлар, планал цхьа миллион пунт совґІа а дохкаш.

Цудухьа 1960-ча шера ялат дукхаґІа хьувкъийта а паччахьалкхенга дохка а лаьцача яхьа РСФСР-а Министрий Совето итогаш йича, Нохч-ГІалгІай республика котбаьннарашта юкъе яхай. Цох бокхха хьаъ хилар вай мехкарча беррига къахьегамхошта.

Вай республике из сийле йоаккхаш беррига къахьегамхошта хьокхам луш хьалха лаьттай мехка йовзаш йола хІара гектара тІара 141,8 центнер фуалъяьха хьажкІаш чуена коммуниста А-С. Зармаева хьалхле лелаю звено, 108,5 центнер чуена «Октябра 40 шу» яхача совхоза З. Кусиевас хьалхле лелаю звено, 322 гектара тІара юкъера лаьрхІача хІаране тІара 61,3 центнер чуена Сунженски районера «Победа» яха колхоз, иштта дуккха кхыяраш.

Цхьабакъда, ялат хьувкъадара йолча йоккхийча торонашка хьежача 1960-ча шера вай республике цу хьакъехьа даьха толамаш доккхал де йиш йолаш дац. ХІара гектара тІара чуденар 16,5 центнер ялат мара дац хьажкІаш а тІехь лаьрхІача, хІаьта хІара гектара тІара чуена хьажкІаш 20,7 центнер мара яц.

Ялат дикаґІа хьувкъадара а дукхаґІа чудара а эггара йоккхаґІа йола торо хьажкІаш дукхаґІа даюврлгеи уж дикаґІа хьувкъаелгеи я. Даддахача шера а хьажкІаш юкъера лаьрхІача хІара гектара тІа 20,7 центнер мара ца хулаш эсал болх баьбале а кхы мел йолча культурала хІара гектара тІа дукхаґІа хиннай уж. ХІаьта дикаґІа болча хьажкІаш лелаераша хІара гектара тІара чуенарашка хьежача ґуш а да уж шозза-кхозза дукхаґІа хьувкъае йиш хилар.

Из кхета а деш, соахка 34 эзар гектар мара ца йийнача укх шера 45 эзар гектар даеи хІара гектара тІара юкъера лаьрхІача 45 центнер фуалъяьхача хьажкІий чуяи декхар тІаийцад республикерча къахьегамхошца. Ерригача торонех пайда ийцача уж декхараш пІехкхоачаще йиш йолаш а да.

Грозненски района «Аргун» яхача колхоза къахьегамхоша укх шера 700 гектар хьажкІий ялатийна даІае лаьрхІад. Трактористаш хьалха а болаш 14 механизированни звено вІашагІъеллай. ХІара звенос цхьаьца гектара тІара 50—60 центнер фуалъяьха хьажкІаш яха дош деннад. ХІаьта Хасуев Вахаси, Мальцагов Хьамзатеи, Шахабов Ахьмадеи шоаш вІашагІъехкача звеношца ткъо-ткъо гектара тІа болх бе а хІара гектара тІара 60—70 центнер фуалъяьхача хьажкІий чуя а дош деннад.

Урус-Мартановски района «Краснодармейский» яхача совхоза механизированни бригада дош деннад 500 гектар долча лаьттара, хІара гектара тІара 60 центнер фуалъяьхача хьажкІий чуя.

Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхоза къахьегамхоша лаьрхІад 2000 гектар хьажкІаш даІае а хІара гектара тІара 52 центнер фуалъяьхача хьажкІий чуя а. Цу тайпара декхараш республика берригача юртбоахама къахьегамхоша тІаийцад.

Уж декхараш кхоачашдара шин тайпара къахьега деза. Цкъа-даге, ялатийна хьажкІаш дукхаґІа даІае еза, шоллаґІа-дале, даІайийнараш дикаґІа хьувкъае еза. Уж шаккха а тайпа балхаш толамца кхоачашдара йоккхий торонаш я вай республике.

Республикерча дерригача лаьттах оахаш а сомийн комсийн боахамаш тІадолаш а 35 процент лаьтта мара дац, юхедиса 65 процент лаьтта хІама даІа ца дувш а, хІама тІадоацаш а, цхьадар цхьаькха пайда ца беш а уллаш да.

Ялатийна хьажкІаш дукхаґІа даІаера колхозийн совхозийн кулгалхоша, шоай дерригача лаьтташка хьажа а хьежа, ушалаш йола лаьтташ доькъаде а, кІотаргашн петараши яраш цІенде а, мамогга дукхаґІа лаьтта кийчде а деза.

ХІара гектара тІа хьажкІаш дикаґІа хьувкъаяра, эггара хьалха болх дика вІашагІболла беза. Цу ґІулакха хьажкІашцара болх дика бовзаш а дукха безаш а бола нах керте а латташ, звеношн вІашагІйохка еза, царех дукхаґІа яраш механизированни а йолаш. ХІара звенона планах бокъонца даІанийс а даь, лаьтта даІадала деза.

Де дезача дерригача агротехнически балхех болхлойн колхозникашн даІакхетабе беза.

БІаьстан балхаш де кийчъяьча техникага, даІаде кийчдаьча фуга цІаькха а хьажа беза. Ялатийна хьажкІаш даІае кийчдаьча лаьтташка мамогга дукхаґІа тайп-тайпара удобренеш яхка еза. Хий дехкача лаьтташка, сангараш цІенъяь а кхы яха езараш яьха а болх бе беза. Тракторашеи кхыча машинашеи шин-кхаь сменах болх берг болаш дика кадраш кийчъе а ерригa техника царга даяла а еза.

БІаьстан деча балхашта кийчдалара дикка кхоачамбоацараш да вай республике кІанз а. «Назрановский» совхозе апротехнически бокъонаш хІанззе а телхаю. Ширдаланза дола керда кхо кхашка даІадехк. Плиевски отделене кхо а кхыйола удобренеш а яхкара лоадама хІама даш. МагІалбикерча «Кавказ» яхача колхоза керттерча агрономеи керттерча зоотехникеи шоай лаьтта 45—50 центнер фуалъяьхача хьажкІий хила йиш яц, яхаш беррига къахьегамхой мезгбоах. Иштта цу тайпара кхоачамбоацараш дукхха а да колхозашка а совхозашка а.

БІаьсти хьакхаьчай. Цунна яьча кийчонга а хьежа балха юкъе диса кхоачамбоацараш чехкка даІадаха деза.

Къилбаседа Кавказа хьалха латтарий совещане Нохч-ГІалгІай республико тІаийца социалистически декхараш толамца кхоачаш а даь, сий долаш пакъа пІоргда вай ССКП XXII съезда!

ХьажкІаш хьувкъаергья кагирхоша

ХьажкІаш лелаю комсомольско-кагирхой звенош вІашагІйохкарга, царна хьакъоастаьча участкашка моттигера удобренеш яхкарга хьежжа торо хургья хьажкІаш дика хьувкъае.

Дукха хувцамаш хиннад семилетка кхоалагІча шера Наьсарен района комсомольцийн кагирхойн вахара юкъе, къаьстта укх тІехьарча хана.

1961 шера хьажкІаш хьалкхеяра доккхий декхараш тІаийцад ССКП ЦК январски Пленумеи ВЛКСМ ЦК IX пленумеи решенеша дегаш ґІоздьхача Наьсарен районе комсомольцашеи кагирхошеи. Укх шера 3000 гектара тІа хьажкІаш хьувкъаергья цар. ДІадахача шера хинначчул 1619 гектар дукхаґІа хул уж.

ЦІадахача шерарчул а доккхаґІа цекхараш тІаийцад цар: хІара гектара тІара 60 центнер хьажкІаш яха. Соахка хІара гектара тІара 45 центнер хьажкІаш яха езача 38 центнер мара яханзар комсомольско-кагирхой звеноша. Сево новкъарле яьй комсомольцаштеи кагирхоштеи тІаийца декхараш кхоачашде?

ХьажкІаш дикка хьалкхеяра чІоаґІа новкъарле йир звено членашта шо-шоай участкашка цар балхаш ца дарах. Из бахьан долаш пертІа ґІулакх даназар хьажкІашта. ХьажкІаш даІаовш мара шоай участкашка киланзар комсомольско-кагирхой звенош, чуэцаш кхыбараш бар.

Отделеней цхьаболча кулгалхоша кІезига терко йора комсомольско-кагирхой звеной. Цар беча балхага хьажацар, хІаьта ашачоа новкъостал дацар. Цу ґІулакхо а чІоаґІа новкъарле йир.

Цу звеношта эггара чІоаґІаґІа новкъарле хилар шоай низаца цар хьажкІаш чу ца эцаро. Дика лелаяцар хьаяьхача хьажкІий учет а. Масала, Мальсагов Османи Костоев Іумари звеньевойш хиннача комсомольско-кагирхой, иштта кхыча звеношка учет нийса ца лелаярах дукха ха яькхар шоай участкашкара мел хьажкІаш яьхай ца ховш.

Цу тайпара ґІулакхаш хиннад «Назрановский» совхоза Аьлти-Юртарча отделене а.

Кхы тайпара вІаштІехьбаькхабар учет лелаяра болх «Октября 40 шу» яхача совхоза Долакха-Юртарча отделене. Кусиева Зайдат звеньевая йолча участкера ерригa хьажкІаш звено членийн низаца чуийцар. ХІаьта царна новкъостал деш хилар цу юртарча ворхІ шера дешача школа дешархой. ХьажкІаш чу мишта эц хьожаш вар звено хІара член. ХьажкІаш йийца йода цхьаькха а автомашин звено член воацаш даІайодацар, хІаьта юха воаґІаш бе доаллаш квитанци а дулар цунга.

ХьажкІаш лечкъаеш моттигаш а нийслора районе даІадахача шера Комсомола комитеташеи первични комсомольски организацешеи хьаяьха хьажкІаш лораяра кІезига новкъостал цора.

Цу тайпара ґІулакхаш кхы хургдоацаш ерригa торонаш оарцаґІъяьхай укх шера ВЛКСМ райкомо. 1961 шера хьажкІаш хьалкхеяра тха районе вІашагІъеллай 25 комсомольско-кагирхой звено, царех 13 механизированни я. Нагахьа санна даІадахача шера комсомольцашеи кагирхошеи шоай участкашка 5003 тонн моттигера удобрени йиллаяле укх шера духхьала месячник долча хана йиллай 5100 тонн. Ерригаш а 15.000 тонн йилла дош деннад цар.

Тха районе эггара хьалха вІашагІъеллай комплексни механизированни звено. Цу звеноца 10 саг ва, царех кхоъ комсомолец ва. Цу звенос хьалкхеергья 300 гектара тІа хьажкІашн 300 гектара тІа пидуаргашн. Комплексни механизированни звенога 4 трактор я. Деррига балхаш дергда техникаца.

И. ЧУНИХИН,
ВЛКСМ Наьсарен райкома секретарь.

Кхоачашдергда доккхий декхараш

Первомайски районерча Орджоникидзе цІерахча колхоза къахьегамхоша юрта боахама продукташ йоахилга махулла лакхде лаьрхІад семилетка кхоалагІча шера, хургйолча ССКП XXII съезда сийленца накъа а болхаш.

Цар лаьрхІад:

а) 350 Іаттага кхаччалца доахани (шоашта юкъе 100 бетта етт а болаш) 1000 кхаччалца жаи гаьзарийн ебае.

б) ХІара Іаттагара 1600 литрага кхаччалца шура яккха. ХІара устаґІа тІера доаккха тха 2 килограммага даІакхоачаде.

в) 100 Іатта тІехьа 97-нел кІезигагІа доацаш Іасеи 100 жийна тІехьа 120 Іаьхари хьалкхебе.

г) 184 гектар лаьттара хІара гектара тІара 15 центнер кІа даккха; 100 гектар лаьттара хІара гектара тІара 50 центнер фуалъяьха хьажкІаш яха; 80 гектар лаьттара хІара гектара тІара 11,5 центнер гидуаргаш яха; хІара гектара тІара силоса лаьрхІа йола ґІадамаш тІехь моша хьажкІаш 300 центнер яккха.

д) Планах 25 йолча 30 тонн дулхи, планах 60 йолча 82 тонн шурен, 12 центнер тхаи паччахьалкхенна дала.

Колхозникийн юкъарча собранешка дийца а дийца, тІаийцад уж социалистически декхараш.

10 эзар тоннал совґІа удобренеш—кхашка

Укх шера юрта боахама культураш дика хьувкъийтара къахьегамхоша лоаттабеча къовсаме дика даккъа лоац Ачхой-Мартановски района комсомольцашеи кагирхошеи. Цудухьа юрта боахама машинаштеи инвентараи ремонт яь боалаш латт механизатораш.

Укх шера района кхашка 6 эзар тонн кхо дилла декхар тІаийцад кагийча нахеи мехкарашеи.

ТІаийца декхар кхоачашдара отделенешка, бригадашка, звеношка шерра яхь а йоаржаяь къовсам лоаттабаьб цар.

Укх шера 200 гектара тІа даІайийна хьажкІаш лелае лаьрхІад «Лермонтовский» совхоза 4-ча отделенерча комсомольца И. Чагаевеи цун вошаси цхьана. ХІара гектара тІара ялатийна лаьрхІа 65 центнер хьажкІаш чуэца дош деннад цар. Шоаш денна дош кхоачашдара хІанзале кхашка 5 бІаьннел совґІа тонн моттигера удобрени йиллай ЧагаевґІар.

Дика къахьийгад месячнике «Самашкинский» совхоза 4-ча отделенерча комсомольцашеи кагирхошеи. Новкъостий И. Гапонов, А. Маменко керте латтача звеноша хьажкІаши баьца даараши даІаде лаьрхІача кхашка 2 эзар тонн моттигера удобрени йиллай. Царел тІехьа ца бусаш хьабоаґІа совхоза цхьоалагІча отделенера кагирхой а. Моттигера удобрени аракхухьача дика болх баьб механизатораша Х. Зубайраева, С-Х. Оздамирова, А. Черхигова.

Укх деношка комсомольцашеи кагирхошеи месячнике баьча балха итогаш йича ґучадаьлар района кхашка 6 эзар тонн йилла езача 10 эзарнел совґІа тонн моттигера удобрени йиллалга.

В. ДЖАМБУЛАТОВ.

Керда мощносташ болх бе йолайолийтаргья

Республика кхачан товарий промышленноста Министерства предприятей коллективай социалистически декхараш

Парте XXII-ча съезда боаґґІача тайпара накъа бахар духьа яхь лаьцача «Старогрознефта» мехкдаьттахоша дІадоладаь дика ґІулакх хьал а лоацаш, республика кхачан товарий промышленноста Министерства предприятей болхлоша, инженераша, техникаша, ґІулакхерча наха укх тайпара декхараш тІаэц шоашта:

шера йола валови продукци арахецара план 25 декабрга кхачалехьеи, хІаьта Самашкински плодоконсервни заводе, Грозненски макаронни фабрике, Гудермесски райпищекомбинате, мельзаводоуправлене 20 декабрга кхачалехьеи кхоачашъе. ССКП XXII-ґІа съезд хьаеллача денга — 17 октябрга — планал совґІа 150 эзар сома маьха продукци арахеца;

шера йолча планал совґІа 500 тонн хьоара хІамаш, 100 тонн кондитерски хІамаш, 160 эзар банка консерваш арахеца;

къахьегама овсарле планал 1 процент лакхъе, арахецаш йола продукци хьаярга дІабода мах 50 эзар сомал чухнахьа боацаш лохбе;

укх шера кхачан продуктай 15 керда тайпа хьаде Іомадала (маькх-булкаш, кондитерски хІамаш, консерваш);

рационализаторски предложенеш юкъеяхьара чотах 20 эзар сомал кІезигаґІа доацаш ахча кходе;

Грозныйн Гудермеси яхача городашка маькх ю заводаш, деннеи бийсанеи хІаране 20 тонн ахьа низ болаш йола ши хьайра Курчалойн Наьсарен-Вокзалеи хьалъяь яха а болх бе дІайолаялийта а.

Социалистически яхьа ех оаха Дагестански АССР моттигерча промышленноста предприятей коллектив, оаха къовсам лоаттабергба республике бахача наха эша кхачан товараш дикаґІа Іалашдар духьа. ДоаґґІача тайпара накъа ґІоргда тхо ССКП XXII-ґІча съезда, семилетка кхоалагІча шера план ханал хьалха кхоачашъергья.

Социалистически декхараш тІаийцад Нохч-ГІалгІай АССР кхачан товарий промышленноста Министерства предприятей профсоюзно-боахама актива совещане.

ХІара гектара тІара—120 центнер хьажкІаш

Укх шера хьажкІаш дика хьувкъийтара хІанззе а чІоаґІа къовсам лоаттабу «Шалинский» совхоза 2-ча отделенерча Музыкаева Малика керте латтача хьажкІаш лелаеча звенос. Верригаш а цо кулгалдеча звено чувоаґІаш 23 саг ва. ХІаьта 60 гектара тІа квадратно-гнездовой кьисапе даІайийна хьажкІаш лелае лерхІ звено членаша.

Доккхий декхараш тІаийцад укх шера Маликас. Цо лаьрхІад хиш дехкача кхашка хІара гектара тІара 120 центнер фуалъяьха хьажкІаш чуэца. Музыкаевас цу совхозе болх бу пхелаґІа шу доладеннад. Дика толамаш даха вІаштІехьдаьлар цун даІадахача шера. ХІара гектара тІара 105 центнер фуалъяьха хьажкІаш яьхар звеньевояс.

ХІанз тІаийца декхараш кхоачашдара къахьегаш я из. Дийи бийсеи ца къовсаш гурахьа аьха уллача лаьтташка моттигера удобрени юллаш ба хІанз звено членаш.

Гурахьа деррига лаьтта ахалехьа моттигера удобрени йиллай оаха, йоах Маликас, хІаьта хІанз а хІара гектара тІара 15 тоннал кІезигаґІа йоацаш а юлларгья. Дикача фух йола хьажкІаш даІаовргья, ураґІеи пхоратІеи шозза культиваци ергья, шозза кулг-кара оасар дергда, нагахьа санна кхоачам ца хуле, кхозлаґІа а дергда оасар, цул совґІа хан-ханнахьа хиш дехкаргда.

Укх шера хьажкІаш дика хьувкъийтара совхоза отделене вІашагІъехка хиннача курсашка дешаш хиннай из кулгалду звено, йоах Музыкаевас. Сона а звено членашта а чІоаґІа пайда баьннаб курсе дешарах. ХІанз тхона дика хов хьажкІаш хьувкъийтара болх мишта бе беза.

ХІанз звено членаш механизатораша бус кхашка даІакхиха моттигера удобрени даІайоаржаеш а дийнахьа из даІаґІакхухьаш а ба. ХІаьта дийнахьа отделенерча шурий-товарни ферма болхлошта новкъостал а ду цар.

ХьажкІаш дика хьувкъийтара социалистически яхьа йийхай со, йоах Музыкаевас, цІи хезача хьажкІаш лелаеча звеньевойс Зармаева Абдул-СаІида. Цун кхайкарал хьаллаьцад аз. ЧІоаґІа къахьег Музыкаевас хІара денна кхашка мел удобрени йиллай, малаґІа новкъостал эш звено членашта хьожаш. Цхьа ди даІадодац кхашка 14 тонн а кхы дукхаґІа а удобрени ца юллаш.

Удобрени аракхухьача къаьстта дика болх бу З. Музыкаевас, Б. Тулаевас, Р. Шахидовас, Б. Музыкаева, иштта кхыбараша а. Массайолча хана балха нормаш тІехкхоачашъю цар. Доккха новкъостал ду удобрени тІайоттача автопогрузчика тІа болх беча Г. Моллаева. ХІара дийнахьа ворхІнел совґІа рейс ю тракториста С. Дедишева кхашка моттигера удобрени даІакхухьаш.

ХІанз тІаийца декхар кхоачашдара тхоай низ кхо ца беш къахьегаргда оаха, йоах цІи хезача звеньевояс.

Т. УЖАХОВА.

Сурта тІа: (лакхехьа) Музыкаевай звено болхлой кхашка яхьа удобренеш тІайотташ ба; (лохехьа) М. Музыкаева трактористаца С. Дедишевца дийнахьа баь болх лоархІаш йоал.

И. Плиева сурташ.

ССКП Центральни Комитетеи СССР Министрий Советеи

Колхозашкеи совхозашкеи юртбоахама техника, запасной оатхалаш, минеральни удобренеш, кхыйола материально-технически средстваш йохкаргйола, ремонт елга а машинех пайда эцилга а вІаштІехьдоаккхаргдола

СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТА ЕРРИГСОЮЗНИ ОБЪЕДИНЕНИ („СОЮЗСЕЛЬХОЗТЕХНИКА“) ВІАШАГІЙОЛЛАРА ХЬАКЪЕХЬА

ССКП Центральни Комитетон СССР Министрий Советон белгалду, машинно-тракторни станцеш эргаяхар а техника колхозашка йохкар а бахьан долаш техникаш пайда дикагІа эцара, дІахо йодача хана юртбоахама производствана механизаци яра, къахьегама овсарле лакхъяра гІойленагІа хинна хилар. Цунца цхьана, колхозашкеи совхозашкеи хІанз йолаш йола техника, запасной оатхалаш, минеральни удобренеш, кхыйола материально-технически средстваш йохкара порядок хувца еза ха хьакхаьчай.

Укх тІехьарча ханнаца колхозаши совхозаши техникаца Іалашъеш хинна порядок цІенхаштара кхоачамбоацараш доахкаш яр. Машинаш хьаяра а уж йохкара а колхозашеи совхозашеи шийга тела заявкаш теркальъцар юрта боахама Министерства. Юрта боахама Министерства разнорядкаех дукхагІча хана центрера йолхаашехьа а районашкеи областашкеи дІаухийтар машинаш, колхозаштеи совхозаштеи белгГала уж эшаш йий а ца хьожаш. Из бахьан долаш цхьаццайола районашка ухийтар цига лерттІа пайда эца йиш йоаца техника, хІаьта из техника чІоагГа эшшашехьа а йоацаш хулар вож районаш.

Юртбоахама машинаш хьаеча хана лерттІа теркал яцар мехка тайп-тайпарча районий зонай башхалонаш.

Колхозашкеи совхозашкеи хІанз йолаш йола техника, запасной оатхалаш, минеральни удобренеш, кхыйола материально-технически средстваш йохкара система, из кердача, демократическегІа йолча ларда тІа а йоккхаш, хувцаза яргйоацаш лоархІ ССКП ЦК-ан СССР Министрий Советон.

ЦК январски (1961 шера) Пленумо яьча решенега хьежжа ССКП Центральни Комитетон СССР Министрий Советон соцам бу:

1. СССР Министрий Совета паччахьалкхен комитета йола бокъонаш а йолаш колхозашкеи совхозашкеи юртбоахама техника, запасной оатхалаш, минеральни удобренеш, кхыйола материально-технически средстваш йохкаргйола, ремонт елгеи машинех пайда эцилгеи вІаштІехьдоаккхаргдола СССР Министрий Совета Ерригсоюзни объединени («Союзсельхозтехника») вІашагІйолланза яргйоацаш лархІа. Объединени декхарийла я колхозаши совхозаши масса тайпарча техникаца, минеральни удобренешца, кхыйолча материально-технически средствашца Іалашъе;

колхозашеи совхозашеи шоашта эшаш йола тракторашь, оахамаш тоадеши дІайийна хІамаш чуэцаши йола машинаш, автомобилаш, моторашь, запасной частеш, юрта боахама производствана хиланза ярг мел йоаца хІамаш дІаехарга хьежжа лоархІам бе.

Хозяйственни расчетах болх бу «Союзсельхозтехнико». Объединене гулъю колхозийн совхозийн заявкаш, тІаккха царга хьежжа СССР Госпланага гІолла промышленносте дІадекъ эшша тайпа машинаш хьаяра дола заказаш. Колхозаши совхозаши юртбоахама техникаца, минеральни удобренешца, кхыча материально-технически средствашца Іалашъяра гІулакха, цхьан оагІорахьара царнеи, шоллагІча оагІорахьара промышленностаи юкъе латташ я объединени. Колхозаштеи совхозаштеи эшаш йола моллагІа техника, дІа-юха йийкъа ца а юташ, царна кхоачам хиллал хулийтартйолча тайпара вІаштІехьбаккха беза цо болх.

Юрта боахама эшарий бизза лоархІам бар а «Союзсельхозтехника» яхача Ерригсоюзни объединене балхаца дикагІа ювзаяла союзни республикай торо хилийтар а духьа цу объединене совет вІашагІйоллийла, «Сельхозтехника» яхача республикански объединеней председателаш, «Союзсельхозтехника» яхача Ерригсоюзни объединене коллеге членаш, мехка тайп-тайпарча зонашкара совхозий директораш, колхозий председателаш, Іилмахой, тракторашь юртбоахама машинаши хьаеча йоккхагІа йолча заводий специалисташ, директораш юкъе а болаш.

Совета председатель ва «Союзсельхозтехника» яхача Ерригсоюзни объединене председатель.

Укх деша хьакъехьарча Указа проект СССР Лаккехьарча Совета Президиумата дІалуйла.

2. Укх тІехьайоагІа «Союзсельхозтехника» яхача Ерригсоюзни объединене центральни аппарата структура чІоагІъе.

3. Союзни республикашка союзни республикай Министрий Советий паччахьалкхен комитетий йола бокъонаш а йолаш «Сельхозтехника» яха республикански хозрасчетни объединеней вІашагІйохканза яргйоацаш лархІа.

4. Союзни республикай Министрий Советаша Іалашдолда автономни республикашка, краяшка, областашка «Сельхозтехника» яха хозрасчетни объединеней а хІаьта иштта районий юкъара е къаьст-къаьстача районий «Сельхозтехника» отделеней а вІашагІйохкилга, цу отделенешка лугомелиоративни, машинно-мелиоративни, кхыйола специализированни станцеш, хІаьта иштта юрта боахама производствана дола товараш дохкаш йола союзни республикай Министрий Советашкарча главторгмашай системера районни складаши магазинаши дІа а луш.

5. Союзни республикай Министрий Советаша, «Союзсельхозтехника» яхача Ерригсоюзни объединенеца дага а яьнна, ши кІира далалехьа «Сельхозтехника» яхача республикански объединенейи царна карарча организацейи структура а штаташ а чІоагІйойла.

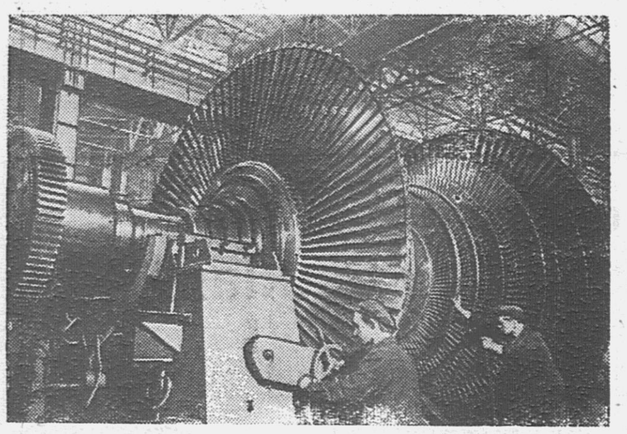

Ленинград. Металлически заводе тІехь-тІехьа шерагІа яржаш латт ССКП XXII съезда сийна йола яхь. Дог ураэтта къахьегаш я № 21 йолча паротурбинни цеха коллектив.

Цеха болхлоша цхьа барт а болаш лаьрхІад коммунистически къахьегама коллектив яха цІи яккхийтара а съезд хьаелла ди тІакхоаччаше итт бетта йола программа кхоачашъяра а духьа яхье бовла.

Сурта тІа: роторни участкера слесараш-сборщикаш Н. В. Королеви (аьттехьа) Б. А. Воронцови динамически балансировкана эша 300 эзар киловатт низ болча турбина кІезигача давлене ротор кийчъеш боахк.

П. Федотова сурт. **ТАСС фотохроника.**

Иттанена меттел — шиъ

Дукха мехкдаьтта да Грознерча производственно-товарни контора болхлоша нефтепроводе пІолла дІаахийта дезар. Из дІаухийт боккха низ болча дуккхача насосашца. Цу насосашка болх байт боккхача электромотораша. ХІаьта каст-каста моторашка хьежа безаш а царна ремонт е езаш а хул электрикаш. Къаьстта дукха ремонт е еза моторий керттерча оатхалашта — роторашта. ХІанзалца уж 300—400 килограмм дозал дола роторашь корпуса чура хьайоахаш а царна ремонт еш а хІара дийнахьа иттанега кхаччалца болхло везар.

Дукха къахьийгар цеха начальника нов. Манина, цеха воккхагІа волча инженера нов. Шаталова из болх аттача баккха гІерташь, хІаьта шоаш лийхар кора а дир царна. Мотора юхьхе Іоотта ю дІа-юха кхуьхьа рама, цу тІа гІолла лел коляска. Ротора соана цхьа юхьыг ІотІаюл коляска тІа, тІаккха ротор хьааратоккхаю корпуса чура. Цул тІехьагІа роторах мІараш дІа а тайсе ремонт е езача моттиге кранаца дІахьу из.

Цу кердача приспособленеца цхьа эзар килограммага кхаччалца дозал дола роторашь ремонт еча моттиге дІакхахьа йиш я, хІаьта цу гІулаккхо чІоагІа пайда а лу. Халача балха из механизаци яр бахьан долаш торо хиннай 8 электрик-ремонтник цу балха тІара мукъавалийта, хІаьта хІанз шин саго бу из болх, шоай дегІа цхьаккха хало а йоацаш. Цул совгІа, ротор корпуса чура хьайоаккхаш хьалха 10 саго бІарча ди доаде дезаш хиннадале, хІанз шин саго 30—40 минут мара йоаяц.

ССКП XXII-ча съезда сийна тІаийца дехкараш сийленца кхоачашдара дерригача халача балхашта механизаци е лаьрхІад контора болхлоша.

Т. РУСЛАНОВ.

ПЛАНАЛ СОВГІА ЭЗАРАШ ТОННАШ

ССКП XXII-ча съезда сийна Грознерча локомотивни депо коллективо лаьрхІад съезд хьаелла ди тІакхоачаш планал совгІа 375 эзар тонн мухь дІабахьа, 140 рационализаторски предложени яла, 37 эзар 500 сом кходе.

Хьинаре къахьегаш я депо коллектив ше тІаийца дехкараш толамца кхоачашдара. Ер шу доладеннача эггара хьалхарча дийнахьа денз тайп-тайпарча моттигашка дІайигай беза мухь тІабола 300 состав, кходаьд 132 тонн доагаду мазути дизельни доагами.

Машиниста С. Кардонова локомотивни бригада укх деношка планал совгІа 1669 тонн мухь тІабола состав дІайигар.

Беза мухь тІабола поездаш дІакхувлача машиниста, Октябрьски района депутат харжа кандидат оттавьча Боков Сулейма 17-ча феврале нормал совгІа эзар тонн мухь тІабола состав дІайигай.

Беза мухь тІабола поездаш дика дІакхувл машинисташа Н. Сверчнова, Б. Стронова, В. Ткаченкос, В. Симоняка. Нормала совгІа дІабихьаб цар 8 эзар тонн мухь.

А. ГРИГОРЬЕВ.

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Колхозашкеи совхозашкеи юрта боахама техника, запасной оатхалаш, минеральни удобренеш, кхыйола материально-технически средстваш йохкаргйола, ремонт елга а машинех пайда эцилга а вІаштІехьдоаккхаргдола СССР Министрий Совета Ерригсоюзни объединени («Союзсельхозтехника») вІашагІйоллара хьакъехьа

СССР Лакхехьарча Совета Президиумо **соцам бу:**

Колхозашкеи совхозашкеи юртбоахама техника, запасной оатхалаш, минеральни удобренеш, кхыйола материально-технически средстваш йохкаргйола, ремонт елга а машинех пайда эцилга а вІаштІехьдоаккхаргдола СССР Министрий Совета Ерригсоюзни объединени — «Союзсельхозтехника» вІашагІйолла.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель
Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Секретарь
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1961 шера 20 февраль.

ССКП Центральни Комитетеи СССР Министрий Советеи

СССР-а ЮРТА БОАХАМА МИНИСТЕРСТВО ЭРГАЯККХАР

ССКП Центральни Комитетон СССР-а Министрий Советон белгалдоаккх, укх тІеххьарча шерашка юрта боахама хьалхле лелаяра гІулакх эргадоаккхаш боккха болх баь хилар.

Юрта боахама доал дарах йола союзни республикай бокъонаш шеръе парте лаьцача лине маяххара СССР-а юрта боахама Министерствана кара хинна финансироване, снабжене, планироване дуккха дешаш республикашка дІаденнад, хІаьта республикашта капиталовложеней, техника, минеральни удобренеш, кхыйола материальни средстваш дІа-юха нийсъяра дешаш СССР-а Госплана кара хьургдолаш дІаденнад.

Лаьттах дикагІа пайда эца, лаьттанцара а хьайбаех йоала а продукташ дукхагІа яха лоалтабеча къовсаме юртарча кхахьегамхой инициатива мукъайоаккхаш йола юрта боахама планаш увттаяра порядок тІа а йийца, толамца кхоачашъеш я. Паччахьалкхен отчетность лелае езаш хиларах мукъаялийтай юртбоахама органаш. Из болх бе тІадиллад ССР-а Министрий Совете йолча Центральни Статистически Управленена а цун моттигерча органашта а.

Дукха ха йоацаш а тІехьа юрта боахама Министерства кхоачашдора юртбоахама техникаш пайда эцара а из тоаелга вІаштІехьдаккхара а дешаш. ХІанз из Іулакх а министерствера дІадоал. Колхозашкеи совхозашкеи машинаш, удобренеш, кхыйола материально-технически средстваш йохкаш хьургйола объединени я юлаш. Цу объединене машинаш тоаелга вІаштІехьдаккхареи техникаш пайда эцареи гІулакх а леладерца.

ХІаьта цунца СССР-а юрта боахама Министерствагара дІадаьннад юртбоахама производствана планаш увттаелга, юрта боахама учети отчетностьи лелаелга, цунна финансировании материально-техническеи снабжении елга, машинно-тракторни парка ремонт елга. Цунна тІатоха деза юртбоахама балхаш цара хан-ханнахьа тІаьхьожам белга дуккха ха хьалха денз цунгара дІадаьнна хилар. ХІанз, колхозашкеи совхозашкеи кадраш хьахиннача хана культураш дІаера, уж чуэцара, кхыдола юртбоахама балхаш цара указанеш союзни-министерства мехка ерригача районашта тела езаш хІама дац. Министерства хьалха леладаь уж гІулакхаш юхадІадоладар шаблон юхайолаяр а хьургдар, юрта боахама хьашташта зе а цергдар.

Цу хьалашка динза даргдоацаш эттар юртбоахама органий аппарат овлан тІара эргайоаккхилга, дуккхача шерашка юрта боахама административни доал дара аппарат хиннача цох Іилманеи дикагІа йолча опытаи гучадаьнна кердадараш производствана юкъенхьуьхьа организаторски центр елга.

Ше цегІабара керда ха, шерра коммунистически общество йиллара ха дІайолаяьй вай мехко.

Партеи халкъои беча практически балха керттерадарех цхьа дош ца хІанз Іилманеи дикагІа йолча опытаи гучадаьнна кердадараш, шерра производствана юкъе хьолга, Іилмаца, дикагІа йолча опытаца чІоагІало лувцаш мара хьахулалургъяц коммунизм йиззе котъяккхара эша къахьегама овсарле.

Советски юртбоахама Іилмо, дикагІа йолча колхозаша, совхозаша, производства новатораша хьахьекхад социалистически юрта боахам йоккхий а йІаьхий а торонаш йолаш хилар. Мехка шортта хургйолаш юртбоахама продукташ яха аьнна оттабьча боарамах продукташ йоахаш хІанз а кІезига колхозаши совхозаши яц Советски Союза ерригача республикашка.

ХІанз керттерадар латт Іилманна гучаяьнна дикагІа йола говзалаши къахьегама дикагІа йола методаши миллионаш болча нахага дІаккхачийтарах, юрта боахама дикагІа болча болхлоша санна ерригача колхозашеи совхозашеи болх бергболаш гІулакх дарах. Из гІулакх кхоачашдергдолаш хила беза юрта боахама Министерстваи цун моттигерча органашеи бу болх, юртбоахама органий структура.

Кердача хьалашка юрта боахама керттера декхар да лаьттанца беча балха культура лакхъяр, юртбоахама Іилма цегІадоаладара, Іилма-тохкама учрежденей болх мамогга тоабара, Іилмана пучаяьннача кердача говзалаи дикагІа йолча опытаи юкъера дикагІдар хьаэцара, из наха довзийтара, шерра практикана юкъедоаладара ларда тІа юртбоахама производства дерригача доакъошка технически прогресс яр.

Министерства кертерачарех цхьа декхар да фу челаделгеи селекционни болхи нийса вІаштІехьбаккхар, министерства чІоагІало хила декхарийла йолча юртбоахама опытни станцешта хьалхле лелаяр.

СССР-а юрта боахама Министерство декхарийла я племенной гІулакх, ветеринаре гІулакх леладе, юртбоахама культурашта хулача лазарашта а царна зе деча са доаллача хІамашта а духьал къовсам лоаттабе.

Юрта боахама Министерства боккха лоархІам бола декхар да лаккхеи юкъереи говзал йола кадраш кийчъелга. Из гІулакх деш къаьстта теркам бе беза юртбоахама вузашкеи техникумашкеи деша багІараша теори Іомаярал совгІа, шоаш Іомадаьр практикана, балха юкъедахьа уж кхетабара, цар техника Іомаяра, деша багІача хана цар практически кхыдола гІулакхаш Іомадара.

Из гІулакх чакхдаккха юртбоахама дешара заведенеш городе а йоацаш, юрта районашка совхозий доккача лаьтташка ехка хила еза.

ССКП Центральни Комитетон СССР-а Министрий Советон къаьстта лоархІам бу юртбоахама органий лохера звено эргаяккхара. ХІанзалца дуккхача даькъе юрта боахама лохерча звенос беш цинна болх канцеляре беш бар, бизза болча организаторски балхах къоастабаьбар эзараш бола специалисташ.

ДикагІа йолча совхозий е колхозий кІийлен гІа хьадаь районера опытно-хьокхама боахамаш хІанзарча хьалашка юртбоахама лохера звено хила еза. Цу боахамашка болх бергбола специалисташи Іилмахойи декхарийла ба шоай опыт Іоаяь ца Іеш, кхыча совхозийн колхозийн опыта юкъе дикагІа дар харжа, Іилмаи практикаи лаккхача боарам тІа боахам лелабергболаш шоай зонерча боахамашта из чІоагІа юкъедоаладе.

Опытно-хьокхама боахамашка болх беча Іилмахошеи специалисташеи къаьстта йоакхо е еза шоаш гІулакх деш йолча колхозашкеи совхозашкеи дикагІа дола гІадув фу, племенной хьайбаш, юртбоахама культураш лелаяра, лаьтта тоадара дикагІа йола методаш а кхашка удобренеш яккара система а чехкагІа дІаккхачийтара, къахьегама овсарле лакхъяра а продукцега дІабода мах лохбара а тІадерзадаь дола балхаш чакхдахара.

Директивашцеи приказашцеи а ца беш, йоагІаш оттаяьча рекомендацешца бе беза из беррига болх, боахам лелабара а производство вІаштІехьъяккхара а дикагІа дола гІулакхаш колхозашкеи совхозашкеи практически дІахьоккхаш бе беза из.

Опытно-хьокхама боахам бокъонца хьокхам терболаш хила беза, безаме а хеташ цунга хьажа колхозникаш, совхозий болхлой, колхозий председателаш, совхозий директораш, агрономаш, зоотехникаш, инженераш, кхыбола специалисташ гухартболаш. Уж цига хьожаргба хьайбай дикагІа толча тайпашка, хьайбаш кхабара рационашка, юртбоахама культурай чІоагІа хьувкъаш долча тайпашка, производства из яле а вож яле а участок мишта механизаци еш я гургда, из производствана юкъе мишта хьоргья хьехам бергба царна.

Опытно-хьокхама боахама колхозе е совхозе специалисташ ухийтаргба, доагІаш долча хьалашка нийса боахам вІаштІехьбаккха шоаш бохийтача моттига новкъостал дергда цар, гІулакх вІаштІехьдаккха болх беш ха йоаккхаргья цар цига. Хаьдда йолча образецашца, хьокхамашца нах Іомабелга кердача хІаман пропаганда эггара а дикагІа йола форма хилар цицдалийта йиш яц.

Юртбоахама органаш эргаяхаро новкъостал дергда юрта боахам деІабоалабеча Іилмаи дикагІа йолча опытеи лоархІам кхы а чІоагІагІа лаккбе, Іилма вахара а юртбоахама практикана а кхы а гаргагІа оза, юртбоахама продукташ дукхагІа яха партеи правительствеи увттаяь планаш чакхйоахача боккха лоархІам бола гІулакх хургда.

ССКП Центральни Комитетон СССР-а Министрий Советон соцам бу:

1. СССР-а юрта боахама Министерства центральни аппарата структура чІоагІйойла.

2. Союзнии автономнии республикай юрта боахама министерствай, краевойи областнойи юрта боахама управлене хьокхамера структураш а районе болча опытно-хьокхама боахама балха кертера лостамаш а мотадолда.

Союзни республикай Министрий Советашта тІадуллалда республика юрта боахама Министерства, краевой, областной юрта боахама управленей структуреи штаташи, хІаьта иштта района опытно-хьокхама боахамо хІара союзни республика боахам лелабара башхалонийй лоархІам а беш оттаяь структуреи кертера лостамаши чІоагІделга Іалашдар.

Іилмаи дешареи учрежденей экспериментальни боахамаш вІашагІтохийла союзни республикай Министрий Советаша, цар ларда тІа районий опытно-хьокхама боахамаш а дохкаргдолаш.

3. РСФСР-а Министрий Совет, Казахски ССР-а Министрий Совет, Узбекски ССР-а Министрий Совет, Азербайджански ССР-а Министрий Совет, Литовски ССР-а Министрий Совет, Латвийски ССР-а Министрий Совет, Армянски ССР-а Министрий Совет, Туркменски ССР-а Министрий Совет, Эстонски ССР-а Министрий Совет декхарийла йойла министерствашкареи ведомствашкареи юртбоахама лаккхерча а юкъерча а дешара заведенеш союзни республикай юрта боахама министерствашта кара хургйолаш пІаяла.

4. СССР-а культура Министерства карара юртбоахама литература Паччахьалкхен издательство (Сельхозгиз) СССР-а юрта боахама Министерствана кара хургйолаш дІалойла.

5. СССР-а юрта боахама Министерствеи юрта боахама моттигерча органийи декхараш а болх а хувцабаларца дувзаденна министерства хьалха хинна функцеш укх ведомствашкеи организацешкеи дІалойла:

СССР-а Госпланага — совхозни производства, хьун боахама, лаьттай Паччахьалкхен баланса дешаш, колхозийн совхозийн боахама балха а финансови лоаттама а тохкам белга, юртбоахама производства текущи планаш кхоачашъяра, юртбоахама кертера балхаш лелара, хин боахама гІишлош яра тохкам белга, цу дешай предложенеш кийчъелга;

СССР-а ЦСУ-га — колхозийн совхозийн шера а кварталий а бухгалтерски отчеташ увттаелга, бухгалтерски учета первични документайи книжкайи формаш увттаелга, уж колхозашка дІакхачийтар, бухгалтерски учет вІаштІехьъяккха колхозашта новкъостал дар.

6. СССР-а юрта боахама Министерства кара йола «Агролеспроект» яха проектно-изыскательни объединени СССР-а Госпланага дІалойла.

Механизацеи автоматизацеи аттача доах балхаш

Кога гІирсаш деш йолча Грозненски фабрике дукха я продукци сихагІа а, дукхагІа а, дикагІа а арахецара новкъостал деш йола чоалхане машинаш. Уж машинаш фабрике денгара денга дукхагІа хул. Алхха цхьан 1960-ча шера 31 керда машин енай фабрике. Царех я айраш доаташ йола «ФУП-1» яхеи, кІоажош шаьрдеш йола «СКП-3» яхеи машинаш. Балха овсарле лакхъярал совгІа, цу машинаша резина дом хилийтац цехе, хІана аьлча, из дом чуувзаш, дІалувцаш моттигаш йоахк цу машинех шоаех.

Хьалха кулгашца беш бар стелькаш ІотІатохара болх. Мелла говза хилча а цхьа пхьар кхоавацар конвейера маэшша сиха из болх бе. Ботинкай, мальчей тІехенаши айраши доахилга а кулгашца беш дукха ха яьккхай фабрике. ХІанз уж балхаш машинашца ду.

ХьатІакхухьа уж керда машинаш кастта Іома а еш, царца дика балхаш ду механизатораша Шамурзаев Іалауддина, Бетергораев ИбрахІима, иштта кхыбараша а.

Кулгашца кхоачашдеш хиннача халача балхашта автоматизации механизаци а еш уж аттача дахара, хьатІакхухьача кердача техникаш тийша ца а Іеш, дуккха лоархІамера балхаш ду фабрикерча рационализаторашеи изобретателашеи. Цар соахка 44 рационализаторски предложени еннаяр. Шера 39.500 сом (къаьнарча ахчанца) пайда луш йола царех 32 предложени хІанззе а балха юкъейоалаяьй. Фабрика дикагІа бола рационализатораш ба механик А. М. Кудрявцев, дежурни электрик Георгий Харлампиди, Петр Хрипко, Азат Аганесов, смена мастер Мурдалов Султан, иштта кхыбараш а.

Кислотаца айраш тоадара болх хала а наьха унахцІенонна зе доалаш а бар. ХьалхагІа итт болхло эшаш хиннача из хала болх цхьан сагага булуш я рационализатора А. Кудрявцева кийчъяь ах-автомат. Цул совгІа айраш шаьрдеш йола ах-автомат а яьй цо. Из бахьан долаш массехк болхлочо деш хиннар хІанз цхьан Лидия Гарбузовас ду. Нормах 2040 сага бувххал болча кога гІирсашта тоххал айраш шаьрде дезача, цо 2300 сага тоххал кийчду. Из ах-автомат болх бе йолаяларах фабрике кхыча балхашта кхо саг мукъавоал, 31 эзар сом пайда а лу.

Механизаци ярах чІоагІа аттача даьнна балхаш кхы дуккха а да фабрике. Масала, хьалхагІа складера еррига материалаш белажа тІа а ехкаш коа гІолла хьаккухьар цехе. ХІанз уж материалаш корагІа дІачутел.

Дукха ха яьккхай фабрике цхьаццайола оатхалаш кІалхарча этажера яьшкашка а ехкаш шоллагІча этажерча сборочни цехе кара хьалтІакхухьаш. ХІанз рационализатораша даьча цІарацІуро бу из болх. Йоккха рационализаци еце а, дукха оатто яьй цо.

Ботинкаш а мальчаш а йоахача хана цхьацца кога ярий хІамаш мара вІашагІъювзаш ца хиларах, вокха кога ярех уж тувла а яле, хьабаь кога гІирс эргаш нийслуш моттигаш хулар. Из чІоагІа новкъа гІулакх хургдоацаш цІендаь юкъера дІадоаккх мастера нов. Мурдалов Султана еннача рационализаторски предложене. ХІанз шинна а кога ювхача ботинкай деталаш вІашагІ а йийзе дІаухийт тегача цехе.

Фабрика рационализатораша телача предложенеша дуккха а аттагІеи овсарагІеи хулийт болхлоша хьега къа.

Е. КИселев.

СЕРДАЛО

2-гІа оагІ. 26 февраль, 1961 шу.

Кадраш кийчъяр партийни органий керттера декхар да

Коммунизм хьалъяра декхар толамца кхоачашдар дуккхача даькъе кадрех тийша да. Балха йоккхача а эІамигача а участкашка керте латт уж. Цудухьа парте Гудермесски районни комитето къаьстта боккха теркам тІабохийт кадраш харжара, дІаюха нийсъяра, кхетаяра.

Политически кхетам а шоашка денна тІулакх дулургдолаш а хиларга хьежжа харжа а харжа, дІа-юха а нийсбе болхлой, яхача ленински принципашца хьалхле лелаю райкомо уж дешаш къоастадеча.

МугІарех вола болхло а волаш болх бе волавелар «Гудермесский» совхозе коммунист Шамурзиев Муса. Дика къахьегаш а новкъосташца хоза гІулакх леладеш а хиларца из лархІа баьлар юртара нах. Производстве болх беш воллаше дешаш, шийй идейно-политически кхетам лакхбеш хилар Шамурзиев.

Касталашха совхоза дирекце хьатта заведующелла вахийтар из. Шийй болх дика чакхбоаккхар цо, партийни организаце шийга бе аьнна агитатора болх лерттІа а дог-уйла тІаяхийта а бора.

Шамурзиев Муса газета тІа а радиоца а вийцар.

Парте райкома М. Шамурзиев Москве ялх бетта йолча курсашка деша вахийтар. Цул тІехьагІа ССКП райкоме партийни болх Іомабеш хилар из.

ХІанз М. Шамурзиев «Гудермесский» совхоза цхьоалагІча отделене ферма заведующи ва. Цига болх беш цо хьахьекхад ше дика организатор а кхетам бола кулгалхо а хилар.

Дикача гІулакхашца ше дІавовзийтав «Джалка» совхоза болхлочо нов. Баудинова. Джалкински юрта Совета председателалла хержавар из. Цул тІехьагІа ССКП райкоме болх баьб цо. ХІанз ССКП ЦК-арча курсашка деша вагІа из.

Укх тІехьарча шин шера парте райкомо 50 нохчо хьалхле лелаеча балха тІа вахийтав.

Цхьабакъда, кадраш лахара, дІаюха нийсъяра, кхетаяра дешаш оаха массаз а нийса къестаду ала йиш яц. ГІалаташ дувлаш моттигаш а нийсъеннай тха.

ССКП райкома бюрос коммунист Г. И. Кутковой Жданова цІерахча промыслови артела председателалла вахийтар. Юхьанца чуийнна болх бора цо. ТІаккха шийна карагІдаьнначчох доккхал де ваьлар из, мела а мелаш цІагІа а наха юкъе а куст доаца гІулакхаш леладе волавелар. Ше леладер харцахьа долга массехказа дІахийтача а, юха нийсача новкъа вала туташ вацар. Кхы тоа а ца венна, балха тІара дІаваьккхар Г. И. Кутковой.

Балха тІа волаш веха леларакхи наха юкъе куст доаца гІулакхаш леладарахи цІенхаштта бехкткхаме эзар — балха тІара дІаваьккхар хьалха хинна Суворов-Юрта Совета председатель коммунист Атаев. Цхьабакъда, ше бехке хилара дизза мукІарло дир нов. Атаева. МугІарех вола болхло а волаш «Джалка» совхоза кхоалагІча отделене болх бе вахар из, болх дика а бир. Шийна тІадилла общественни гІулакх лерттІа чакхдоаккхаш, дикача оагІонца ше хьахьекхар цо. Укх ценошка ССКП райкома бюрос партийни бехк тІера дІабакъкхар нов. Атаевна.

Тхона хІанз а кадраш лерттІа ца йовзаш хиларах хьахул кхоачамбоацараш, из бахьан долаш оаха цкъаза кхоачамболлаш политически кхетам боаца, болх булургбоаца нах хьалхле лелаеча балха тІа увттабу.

ГІулакха тІара саг миштав ха, цо болх мишта бу, цун гІулакхаш миштад довза деза. Из да кадраш йовзара балха юкъе керттерацар.

Кадрашца чІоагГа болх баро новкъостал ду района хьалхашка латта боахама а политически а декхараш кхоачашдара.

ССКП XXII-ча съезда сийленца накъа дахара социалистически яхьа юкъе яхай района предприятей, колхозий, совхозий коллективаш. Цу къовсама хьалхле лелаю района партийни организацеша. Цу гІулакха боккха лоархІам ба балха керттерча участкашка хьалхле лелаеча тха кадрай. Цудухьа парте районни комитето хадданза болх бу кадрашца шоашкара таханарча цено дІадехараш кхоачашце царна ховргдолаш уж кхетаеш. Хадданза йоахко ю кадрай политически кхетами балха говзали лакхъяра.

ССКП ЦК-арча ялх бетта йолча курсашка, ССКП обкомерча кхаь бетта йолча курсашка, областий кхаьи диъи шера йолча партийни школашка дешаш 30 совгІа саг хиннав тха. Беррига коммунисташи парте боаца активисташи партийни цешар Іомадеш ба.

ЦІенхаштта теркам тІабохийт оаха первични партийни организацей секретарий дешара. Царна районе оперативни совещанеш, инструктажаш ю. Хан-ханнахьа шин бетта цкъа партийни балха практика дешай семинараш ю.

ЧІоагІа теркам тІабохийт оаха пропагандистски кадраш кхетаяра. Алхха укх дешара шера пхи семинар яьй царца.

Вай парте кадраш партеи паччахьалкхени дошо фонд я, цудухьа кадрашца болх бар партийни органий керттера декхар да.

Г. КАЛАГОВ,
ССКП Гудермесски райкома секретарь.

ФУ ДУ АЗ

Ер диълагIа шу да «Надтеречный» совхоза шоллагIча отделене шурийтоварни ферме со болх беш йола. Хьалхарча шера хала дар сона, цхьабакъда, цу халонех кхера а ца луш, дуккхача хана денз болх беш болча говзача доярката фу ду а хьожаш, ферма специалистий хьехам хьа а эцаш, ерригача коллективо новкъостал а деш кастта Іомабир аз доярка болх: доахан мишта детта цеза, дийнахь-бус царна малагIа а мел а доакъар дала деза, бахкаргбола етт маца денз ца бетташ бита беза, шамара фу тIулакх де цеза.

1959-ча шера декабрь бетта хиннача ССКП ЦК Пленума решенеша дог тIоз а даькха, айса бетташ болча 17 Іаттах хIаранегара 3000 килограмм шура яккха дош деннадар аз 1960-ча шера. ХIара Іаттагара 3733 килограмм а йоаккхаш, аз тIехкхоачащцир тIаийца декхар. Шура кхы а дукхагIа яккха торо йолга кхетадеш я со. Йиъ эзар килограммал тIех мабаьннабий «Назрановский» яхача совхозера Л. Барахоева, Шелковской района Сталина цIерахча колхоза доярка Авилова, Урус-Мартановски района «Красноармейский» совхоза доярка Арсеникова, иштта кхыбараш а.

1961-ча шера хIара Іаттагара 3600 килограмм шура яккха дош деннад аз. Соахка яккхачул а кIезигагIа ма йий из-м, аьнна, хеталургца. Гаганова Валентинай хьокхам хьал а лаьца, укх шера эггара эсалагIа дола доахан сайга хьайийад аз. Цудухьа селла атта декхар-м дац аз тIаийцар.

Фу ду аз доахангара шура дукхагIа яккхара? Аз а, аз санна кхыча доярката а, шура дукхагIа яккхара эша керттера гIулакх да детташ долча доаханна шортта а тайп-тайпара а доакъар хулийтилга, доахан латташ йола моттигаш цIена, сийрда, эшшача боараме йайха хулийтилга. хIаьта доярка ший болх безаш, нийсеи кхомбеши царга из доакъар лаккхоачийташ, доахан детта ховш, царга дика хьожаш хила еза.

Етт бахкалехьа дуккха а хьалхагIа денз йоакхо е йолалу со цу Іаттага шура дукхагIа ялийтара. ЧоагIа лоархIам болаш да бахка гарга кхаьча етт ца бетташ ший ханнахьа бутилга. Айса болх бу дукха ха еце а, хIаьта а сона гучадаьннад, ханнахьа ца а буташ бийттача Іатто бехкачул тIехьагIа шура кIезигагIа луш хилар. Ханнахьа ца а буташ бетташ хьаьяькхачул дукхагIа хул Іатто из бахьан долаш кIезигьеш йола шура. Цудухьа аз бахкалехьа 45—60 ди хьалха ца бетташ бут етт. Етт бутIе хиннна ха дIаязьяьча журналага а хьожаш, из унахцIена хилар, берста-гIийла хилар, бетталехьа хьалхагIа цо луча шурий дукхал теркал а деш ду оаха бахка гарга баха етт ца бетташ бутилга.

Лакъийта, аьнна, ца бетташ етт бита се йолалуча хана хьалхарча шин дийнахьа шозза мара ца бетташ бут аз, кхозза бетташ хиннача метта. Тіакхха кхо ди доаккхийт цкъазза бетташ, цул тIехьагIа ди юккъа мара беттац. Дийнахь-бус 1,5—2 килограмм мара ца луш Іатто шура локъайича вIалла ца бетташ бут аз из. Цу тайшара, ца бетташ етт бутилга 7—8 ди дIаьхлу, геттара дукха шура луш из етт бале 10 ди а доаккхийт цунга кIезиг-кIезига бетташ.

КIезигагIа беттарал совгIа, луш дола доакъар а кIезигду лакъийта лаьрхIача Іатта. Эггара хьалха ца луш соцаду моша доакъари концентраташ. Йол, гIад, ча мара диллац аз лакъийтача Іатта. Из бахьан долаш шурий миаша бу болх лаьI а бале, шим талхара бола кхерам тIера боал. Ца бетташ битача Іатта, цхьа юкъ яьннача гIолла, кIезиг-кIезига тIа а тохаш, беттача Іатта луча боарамга дIакхоачаш юха совдоаккх масса тайпа доакъар. Беттача Іатта дийнахь-бус аз дуллача доакъара боарам иштта ба: гIожача доакъара (йол, гIадамаш, ча) 12 килограмм, моша хьажкIаш а йоахкаш йолча силоса—25 килограмм, барда—25 килограмм, концентраташ — 1,5—2 килограмм. Бокъонца лекъа баьннача Іатта а цу боарамах доакъар лу аз. Керчура Іаса лерттIа цегIадара а етт гIел ца балийтара а эш из.

Дуккха цхьан ца дехкаш, кIезиг-кIезига дехк аз доаханна доакъар. Иштта дехкаш хилча доакъар дикагIа дуъ.

Бахкалехьа итт-цхьайтта ди хьалха духхьала доахан дахкаш йолча отделене дIачулу аз етт. Цига хьайбай лораша эшшаш дола гIулакх ду цунна. Цу отделене йоаккхача хана Іатта йол мара кхы доакъар диллац, цхьабакъда, цига луш яр къаьстта дика йол-м дул. Бехкачул тIехьагIа Іаттага ший Іаьсаца 10 ди доаккхийт цу отделене кхоабаш. Керда Іодаьча Іаьса 8—10 дийнахьа бийда шура юаю, цул тIехьагIа Іаса профилакторе дIачу а цале, етт сога юхабоагIа. Іаьсашка хьожаш къаьстта нах ба тха ферме. Цох оатто хул доярката.

ХIара Іатта дегI а, цо мел шура лу а, цу шурий хьоанал а, етт берста-гIийла хилар а, къаьна-къона хилар а лоархIаш уттабу оаха царна дуллача доакъарий боарам.

Іана хана доахан дика кхабарал совгIа, аз геттара дукха йоакхо ю аьхки уж доажадара а. Соахка аьхки тха доахан лагере хилар. Цига царна маэшна моша доакъар дар. Бларччача аьхки сийнача даьгIенашка дажаш хилар уж.

Къаьст-къаьстача доахан оамалаш йовзар, царна эш-эша гIулакх лоатадар боккха лоархIам болаш хIама да. Массахана а се доаханца хилрах сона дика йовз айса деттача доахана оамалаш. Шоаш хьаьстача, шоашта кулг хьекхача дика хеташ хул доахан. Мух а кхыйола во оамал а йоаллаш етт нийсбелча хьастарца йицйолийт аз цунна из оамал. Хьо шоашца дика йолга хайча хьатов хьоца доахан. ФуннагIа деш се яллярах, айса деттача доаханна тIанийсъеннача хана царна кулг ца хьоккхаш, уж ца хьоасташ Іац соаьлча денз 20 сахьат даллацца тхьера доакъар дулл.

Доахана шура луш йолча ерригача юкъагIа, юхе ца юташ, цIенъяь царгара шура хьайоаккхилга аз чIоагIа терко еш гIулакх да. МалагIча Іатто мел шура тIатох теркал а деш, шура тIатехача Іатта доакъар а совдоаккх аз.

ТIараш бийнашца хьа а лувцаш, детт аз доахан. Бетталехьа цкъан, юкъе яхача хана шозлагIеи, бийтта йоаллача хана цIаькхеи—кхозза хьув аз Іатта шим цунга шура дикагIа Іоялийтар духьа. Мелдаьча хица била а биле, цIена йовлакх хьокх шамара.

ШУРА ДУКХАГIА ЯККХАРА

Цудухьа чIоагIа тIера да сона айса детташ дола доахан.

Детта доахан дика кхабарали уж латта моттиг цIена, йIайха, сийрда хилийтарали совгIа, Іалаьмате боккха лоархIам болаш да царна доакъар дуллилга а иштта кхьдола гIулакхаш а масса дийнахьа цхьан хана делга. Тхоай ферме оаха из гIулакх ишта леладу: Іуйрийна ялх сахьат даьлча денз 6 сахьати 30 минути яллалца доакъар дулл, 6 сахьати 30 минути яьлча денз 7 сахьати 30 минути яллалца детт. 7 сахьати 30 минути яьлча денз 10 сахьат даллалца доахан цIенду, 10 сахьат даьлча денз 13 сахьат даллалца доахан латта моттиг цIенъю, 13 сахьат даьлча денз 15 сахьат даллалца доакъар дуийт, 15 сахьат даьлча денз 16 сахьати 30 минути яллалца хий моладу, прогулка йайт, 16 сахьати 30 минути яьлча денз 19 сахьат даллалца шозлагIа дет, 19 сахьат даьлча денз 20 сахьат даллалца тхьера доакъар дулл.

Доахана шура луш йолча ерригача юкъагIа, юхе ца юташ, цIенъяь царгара шура хьайоаккхилга аз чIоагIа терко еш гIулакх да. МалагIча Іатто мел шура тIатох теркал а деш, шура тIатехача Іатта доакъар а совдоаккх аз.

ТIараш бийнашца хьа а лувцаш, детт аз доахан. Бетталехьа

5 МАРТА—ХОРЖАМАШ

Йоагаш я агитпункта лампаш

Моттигашкарча Советашка хоржамаш ду ха гарга ме гIорт, сийрдагIа а нах дуккхагIа а хул «Красный молота» культура ЦIагIарча агитпункте.

Каст-каста ух укхаза агитаторашн харжархойн. Пхе кварталера харжархой спискаш тIа шоаш нийса дIаязьаьбий хьежаб. Къаьстта дикагIа чакхбаькхаб из болх агитаторашна Арасланова, Баишевас, Котикова, Ромазанова, Еремеевас.

Харжархой теркам чIоагIа тIаоза да агитпункте вIаштIехьдаькхха «Справкай стол». Цу стола юхе дежурство лелаеш ба юридическийн медицинскийн болхлой.

Тайп-тайпарча сакъердамерча темаех лекцеш еш агитпункте. Инженера нов. Литмана йийшай ССКП ЦК январски Пленумах йола лекци. «Владимир Ильич Ленин советски паччахьалкхе хьаьяьри Советски Союза Коммунистически парти вIашагIъеллари ва» яха лекци йийшай политически йилмайи знанеш йоаржаеча общества члена нов. Черновас. Лекцеш хроникально-документальни фильмаш а хьокхаш йийшай.

ХIанз агитпункте депутаталла харжа оттабаь кандидаташ харжархойн вIашагIбеттабала болабеннаб.

К. ТИМОФЕЕВ.

ЧIоагIа лаьрхIай Санина

Грознерча локомотивни депо кадрови болхлошта дагадоагIа массехк шу хьалха машиннаькъахой училище яькхха Санина Анастасия Семеновна механически цехе балха ена.

Боккхача безамца тIаийцар цехерча болхлоша къона токарь. Дисциплина дика йолаш, шийга аьннар ханнахьа кхоачашдеш, хьинар долаш болхло хилар Анастасиях. Лоацца хана, училище ше Іомаяь знанеш кхы а шер а яь, квалифицированни токарь хилар цох.

Итт шу даьннад цу хана денз. Анастасия дуташ яц дешара гIулакх. Цо чIоагIа теркам тIабохийташ массахана Іомаю депо дикагIа болча токарий балха опыт, иштта Іомаду цо къахьегама овсарле лакхъергйола наькъаш. ХIанз нов. Санинас хIара денна 1,5—2 норма кхоачашъю.

Нов. Санинай зIамига ши йийIиг я. ЧIоагIа йоакхо ю цо бераш хьалкхедара. Производстве дика болх бе а дезал дика хьалкхебе а вIаштIехьдоал цун.

Коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи яккхара лаьцача социалистически яхьа юкъе хьинаре дакъа лоацаш я нов. Санина.

Локомотивни депо коллективо доккха сий даьд нов. Санинай: къахьегамхой депутатий Октябрьски районни Совете депутаталла яхийта кандидат оттаяьй из.

Г. АНОХОВ,
Грознерча локомотивни депо кадрай отдела заведующи.

Мегаргбараш хорж депутаталла

№ 2 йолча Гудермесерча машиннаькъа училища коллективо юкъарча собране райсовете депутаталла харжа аьнна кандидаталла оттаяьй Юсупова Іайшет.

ШоллагIа шу да Іайшет училище производственни гIулакх хьехаш йола. Из комсаш лелаераш Іомабеш йола мастер — хьехархо я.

Вай республике дика балхаш деш ба 1960 шера цо эггара хьалха арахийца комсаш лелаераш. Царна юкъе 13 нохчий кхалсаг а я.

ХIанз Юсупова керда группа Іомаеш я. Цу группана юкъе дика дешаш я нохчий 10 йоI.

Іайшет йоккха специалистка я. Цо яькхай Махачкалара юрта боахама институт. Дика политически знанеш а я СКП член йолча къонача специалистка. Уж знанеш йолаш ше хиларга хьежжа дика бу цо наха юкъера политически болх а. Из дика агитатор а пропагандист а я. Къаьстта дукхагIа йоакхо ю цо нохчий кхалнах общественни вахара юкъе озара. Лекцеш йийша ца Іеш, къаьст-къаьстача кхалнахаца а цар даьшца а беседаш ю Іайшета.

Цудухьа дукха еза Іайшет училища коллектива а Гудермесерча общественноста а. Кхы а дикагIа болх а беш, дIахьоргья цо депутата сий дола цIи.

С. ИСМАИЛОВ,
Нохч-ГIалгIай обкома инструктор.

Болх беш ба агитатораш

Дика кийчо еш латт «Октября 40 шу» яхача совхозе моттигашкарча советий хоржамашка.

Ерригача хоржамий участкашка балхаш деш дика кийчъяь агитпункташ а агитколлективаш а я.

Къаьстта дикагIа болх вIаштIехьбаькхаб № 16 йолча ТIой-Юртарча хоржамий участкеи (участкови комиссе председатель нов. Арапиев Аьдалгири, агитпункта заведующи нов. Арсаев Даву) № 17 йолча хоржамий участкеи (участкови комиссе председатель нов. Дзауров Абдулмажити, агитпункта заведующи нов. Газиков Мухарбики).

Цу участкашкарча агитатораша харжархошта дика дIахьех советски харжара система чулоацам, январски Пленума материалаш, Ростове, Н. С. Хрущева дакъа а лоацаш, хиннача юрта боахама хьалха латтарий совещане материалаш, чурча а арахьарча а политика кхыдола дешаш.

Дикагла болча агитаторех ба нн. Оздоев Хьамид, комсомолка Абдиева, Беков Суламбек, Горбаков Хьасан, хьехархо Молодченко, иштта кхыбараш.

ХIанз хоржамий участкашка шоаш нийса дIаязьаьбий хьежаш ба харжархой. Хадданза дийнахь а бус а балхаш деш я агитпункташ. Укхаза да харжархошта деша газеташ, журналаш, тайп-тайпара брошюраш. Цул совгIа массахана харжархой хаттаршта жопаш тела харжара участка членаш а хул агитпункташка.

И. КУЛБУЖЕВ,
«Октября 40 шу» яхача совхоза партбюро секретарь.

ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДЕРГДА

(Грозненски района юрта боахама хьалха латтарий совещанера)

ФЕВРАЛЬ бетта 22-ча дийнахь Сталински района Ленина цIерахча культура ЦIагIа вIашагIкхийтта хилар Грозненски района совхозийн РТС-ийн болхлой, колхозникаш, юрта боахама специалисташ. 1960-ча шера баьча балха итогаш е а, 1961-ча шера района колхозаштеи совхозаштеи хьалхашка латта деккхараш дувца а гулбеннача юрта боахама дикагIа болча къахьегамхой совещани яр из.

Совещане цувца оттадаьча дешах доклад йир ССКП Грозненски райкома хьалхарча секретара нов. **Чадова.** ССКП ЦК январски Пленумо хьалхашка оттадаь доккхий декхараш кхоачашдара района юрта боахама къахьегамхой хьинарийца тIабийрза хилар белгал а даькхха, 1960-ча шера юрта боахама продукци яккхара даькъе царна карагIдаьнна толамаш дийцар докладчико. 1959-ча шерарчул 2,2 миллион пунт дукхагIа даькхкхар ялат. Ялаташ геттара дика кхедир 1-ча Мая цIерахча колхозо, Грозненски шурийн Горячеисточненскийн совхозаша.

Дахо хьайбай продукци яккхара даькъе карагIдаьнна толамаш дийцар нов. Чадова. Планал совгIа районо паччахьалкхенга дехкар дулх 5774 центнер, шура — 9470 центнер, фуаш — 683 эзар. Дийбат даькка доахан, хьакхарч. ДикагIа болча доярката Юсупова, Дужаевас, Рябийс, Степурас, свинарка Наумовас, оалхазараш леладеш йолча Олюнинас, иштта кхычар а даьха доккхий толамаш а дийца, балхаца хинна кхоачамбоацараш а кертагIа доах докладчико: цхьаццайолча колхозашкеи совхозашкеи агротехника бокъонаш телхаяр, доахан дукха Іахар дисар, Іоахарий кIезига дар, хьайбаш довр, иштта кхыдараш а. Вай декхарийла да, йоах нов. Чадова, 1960-ча шера баьча балхаца хинна деррига кхоачамбоацараш дIа а даьха, воай парте хьалхашка оттадаь декхараш сийленца кхоачашде.

Доклад йистеяьннначул тIехьагIа пренеш хилар. Эггара хьалха дош йийцар Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета депутата, Староюртовски совхоза хьажкIаш лелаеча звено звеньевойс нов. **Эльмурзаева.** Ялатийна лаьрхIа 70 гектари силоса лаьрхIа 30 гектари хьажкIий дIае а, хIара гектара тIара фуалъяьхача хьажкIий 50 центнери, 350 центнер моша доакъари даккха дош деннад аз, аьлар нов. Эльмурзаева. 1000 тонн ширдаьнна кхо а дилла, дика фу а тоссаш дIаювргья хьажкIаш. Кхача а кхаьча чуийца яллалца цхьаккха гIулакх эшийтардгад оаха хьажкIашта.

Мамогга дукхагIа юрта боахама продукци яла еза кхахьегамхошта, аьлар Ермоловски совхоза оалхазараш леладеча нов. **Лазарева.** 1960-ча шера хIара яхкача котамгара 160 фуъ гуддир аз. Айса лелаеча 2600 котамах хIаранегара 200 фуъ гулде дош деннад аз укх шера. Аз из дош кхоачашдергда. ХIанз аз хIара денна 1700—1800 фуъ пулду. Староюртовски совхоза оалхазараш леладу Хусаипова Совдат социалистически яхье хьийхар нов. Лазаревас, хIаьта вокхо из дош тIа а ийцар.

№ 3 йолча сомий-баьца даарий совхоза сомий бешамаш лелаеча бригада эвеньевоаьс нов. **Кузьминас** дийцар цIадахача шера паччахьалкхенга сомаши баьца даараши дохкара план шоай совхозо тIехкхоачашъяь хилар. Шоаш яькхха продукци ханнахьа цар дIа ца кхахьарах, республикерча тортови организацешта чIоагIа критика йир нов. Кузьминас.

1960-ча шера паччахьалкхенга 1400 тонн шура, 352 тонн цулх, 500 эзар фуъ, 1100 тонн баьца даараш дехкар тха колхозо, аьлар 1-ча Мая цIерахча колхоза председатель нов. **Вьючне.** Цхьабакъда, хIанз а тха колхоза балхаца дукха да кхоачамбоацараш. Йолаш йолча торонехи кхоачамехи бизза пайда ийцабац.

ЧоагIа уйла тIаяхийта ладийгIар совещане хиннача наха хьалха болхлой комитета председатель а хинна, хIанз Грозненски шурий совхоза свинаралла вахача нов. **М. И. Шарунова** даьча къамаьлага. ССКП ЦК январски Пленума а Къилбаседа Кавказа юрта боахама хьалха латтарий совещане а материалаш Іома а яь, цига Н. С. Хрущева даьча хьаькъалерча къамаьлий уйла а яь, аз соцадаьд, аьлар цо, сай берригa низ юрта боахама продукташ цукхагIа яхара тIабахийта. Цудухьа со свинаралла болх бе а вахав, хIаьта айса даьр дара аз кхыбараш тIа а хьех. Сай новкъостаца укх шера 4000 хьакха цьалкхее а, хIаране дозал 90—100 килограмм а долаш, уж паччахьалкхенна цIаяла а дош деннад аз. ДикагIа йолча свинарка Наумоваца Іома а луш, цул хьалха довла лерхI оаха.

Совещане иштта къамаьлаш дир «Новый быт» яхача колхоза керттерча инженера нов. **Котова,** Аргунски совхоза керттерча агронома нов. **Перлова,** Нохч-ГIалгIай АССР хина боахама управлене начальника нов. **Старчака,** Грозненски шурий совхоза первични парторганизаце секретара нов. **Пудометкинас,** 1-ча Мая цIерахча колхоза доярка нов. **Зверьевас.** Верригa а вурийтта саго къамаьлаш дир цига.

Совещане къамаьлаш даьча Нохч-ГIалгIай обкома бюро члена, парте Грозненски горкома хьалхарча секретара нов. **О. С. Беляева,** ССКП Нохч-ГIалгIай обкома секретара нов. **Ш. С. Сагаева** белгалъяьхар района колхозашкареи совхозашкареи продукци дукхагIа яккхара йола торонаш, гучадаьхар хьалха дIаяхача хана хинна кхоачамбоацараш.

Района юрта боахама хьалха латтараша 1961-ча шера социалистически декхараш тIаийцар:

Оахаш долча даьттан хIара 100 гектара лоархIаш 45,7 центнер дулх доаккхилга, цунца 36,2 центнер хьакхий цулх а долаш. Паччахьалкхенга 44500 центнер дулх дохкилга, вешта аьлча соахкарчул 5926 центнер дукхагIа.

Оахаш долча даьттан хIара 100 гектара лоархIаш 144,6 центнери, хIара Іаттагара 2350 килограмми шура йоаккхилга, паччахьалкхенга 159180 центнер шура йохкилга.

Ка болча ялатийна оахача хIара 100 гектара лоархIаш 27,5 эзари хIара котамгара 119 фуъи гулделга, паччахьалкхенга 9 миллиони 239 эзари фуъ дохкилга.

ХIара устагIана тIера 4,1 килограмм тха доаккхилга.

62 эзар тонн гIожа доакъар кийчделгеи, хIара Іатта 13 тонн кхоачаргйолаш, 110 эзар тонн силос даьттах йоллилгеи.

Ялата даьрхIа даьовча 5460 гектарах хIара гектара тIара 40 центнери, гибридни хьажкIаш даьовча 540 гектарах хIара гектара тIара 20 центнери фуалъяьхача хьажкIий йоккхилга, силоса даьрхIа цIаьовча хьажкIий хIара гектара тIара 300 центнер мошача доакъара йоаккхилга, кхашка 60 эзар тонн кхо дуллилга.

ХIара гектара тIара ка болча ялатий 17,7 центнер, гидуаргий 13,3 центнер, баьца даарий 135,4 центнер, комсий 43,5 центнер, сомий 44,5 центнер йоаккхилга.

Соахкарчул 40 эзар центнер дукхагIа а дохкаш, паччахьалкхенга 150 эзар центнер ялат дохкилга, цу даькъе 76 эзар центнер хьажкIаш а йолаш. Грознерча къахьегамхошка 124 эзар центнер баьца даараш, 11300 центнер сомаш, 2500 центнер комсаш йохкилга.

Уж социалистически декхараш берригаш раьза а болаш тIаийцар совещане хиннараша.

ТIаийца социалистически декхараш дизза кхоачашде а ССКП XXII съезда сийленца накъа баха а тIабийрзза къахьегаш ба Грозненски района юрта боахамера къахьегамхой.

Ф. ВАСИЛЬКОВ.

Сурта тIа: (аьрдехьара-аьттехьа) совещане дакъа лаьцараш: доярка Р. Зубаева, садоводаш С. Эдиева, А. Тесиева.

И. ПЛИЕВА сурт.

Шерде комсомольций мугIараш

МагIалбикерча комсомольцаша сийленца кхоачашдаьд 1960 шера тIаийца социалистически декхараш, семилетка комсомольски копилка чу дукхха фузкъа а дуллаш.

Комсомольцаша производственни предприятешкеи культура учреждешкеи хьинаре къахьегаро торо хилийтай комсомольций мугIараш шерде. Нагахьа санна 1959 шера комсомоле 100 саг (царех 35 производственник ва) хьаийцавале, 1960 шера 166 саг хьаийцав шоашта юкъе 100 производственник а волаш.

Цхьайолча партийни организацешта даьча тохкамаша гучадаькхар ВЛКСМ мугIараш шердарах дола дешаш кхыметтел собранешка дувца ювттадеш а ца хилар.

Дерригача общественни балхашка дуккхагIа дакъа лоацараш мара комсомоле хьаийбе безац яхаш, хабараш дувц цхьаболча комсомольски болхлоша. Цу тайнарча болхлоша дицду, комсомола керттера декхар кагирхой лаккхерча коммунистически сакхетамца хьалкхебар хилар.

–МагIалбика НПУ строительно-монтажни цеха, ремонтно-строительни контора, МагIалбикерча бытовой комбината комсомольски организацешта 1960 шера цхьаь цаI саг комсомоле хьаийцавац. Цул совгIа цу организацешка дукхагIа болча даькъе болх беш нохчийн гIалгIайн мехкарий а ба. Из тайца гIулакх хуртдацар, нагахь санна комсомольски организацешеи горкомои кагирхой комсомоле хьаийбара е еззача тайпара йоакхо яьяларе.

Укх тIехьарча хана тоадала доладеннад нохчийн гIалгIайн мехкарий комсомоле дIаийбара гIулакх. Цу лакхе белгалъяьккхача кхаь организаце комсомоле хьаэца кийчъеш нохчийн гIалгIайн 10 йоI я. «Ингушский» совхозерча комсомольски организаце 1960 шера 12 йоI хьаийцай комсомоле.

ВЛКСМ горкома хадданза комсомольций мугIараш шердарах дола хьехамаш ду юхьхьанцарча комсомольски организацешта. Городе каст-каста ю укх тайнарча темаех йола сайренаш: «Комсомольски билетах», «ВЛКСМ члена бокъонаши цун декхараши», иштта кхыяраши. Цу сайренашка кхаьнагIа бола комсомольцаш а хул, цар сакъердаме къамаьлаш ду кагирхошта.

ТIехьарча хана ВЛКСМ горкомо комсомольски организаце ЦIеча байракха юхье дIа а ювттабеш мара дIаийбац кагирхой комсомоле. Цу дешо кагирхой комсомолацара дог-безам совдоаккх, ВЛКСМ-а хьалхашкара цар бехкокъам лаккхбу.

Дика гIулакх дIадоладаьд междацьта промыслашка. Парте вахара горкомо рекомендаци еннача комсомольцо ший новкъостех ши саг кийчву комсомоле вахийта. Цу гIулакхо комсомольски организаце сий а лаккху, комсомольций мугIараш шердара доккха новкъостал а ду.

МагIалбикерча комсомольцашеи кагирхошеи шой предприятешка дика кхахьийга ца Іеш, хьинаре дакъа лоац города юкъарча мероприятешка: воскресникашка, спортивни яхьашка, салоIама сайренашка, иштта кхычахьа. Цу дерригача гIулакхо чIоагIду комсомольски организацей союзе боацача кагирхошцара бувзам. Уж хоза гIулакхаш бIаргадайча комсомоле баха безам отт кагирхой.

Укх шера октябрь бетта хургйолча ССКП XXII съезда сийленца накъа бахар духьа доккхий социалистически декхараш тIа аийцеш, берригача къахьегамхошца цхьана кердакерда къахьегама коталонаш йоахаш ба МагIалбикера комсомольцаш. Цар мугIараш шердаро кхы а дукхагIа торо хулийтаргья уж коталонаш яха.

С. МАМИЛОВ.
ВЛКСМ МагIалбика горкома секретарь.

Заданеш тIехкхоачашъеш

Семилетка кхоалагIча шера план ханал хьалха кхоачашъяра чуийнна къахьегаш ба «Чечингстрой» треста аьшкбетонни конструкцеш хьаеча завода къахьегамхой.

Дика толамаш доахаш хьабоагIа завода аьшкбетонни хIамаш кийчъеча цеха болхлой. ДIабахача январь бетта план дукхха тIехкхоачашъяьй цар.

Къаьстта дика къахьег цехерча нн. Осмаеви Медаеви керте латтача бригадаша. Цхьа ди дIадодац бригада членаша нн. Албастовас, Алиева, Азимова балха нормаш тIехкхоачаш ца еш.

Укх шера производственни план тIехкхоачашъеи арахецача продукце дикал лакхъеи декхар оттадаьд цеха коллективо шийна хьалхашка.

Из декхар кхоачашде вIаштIехьдаргда, нагахьа санна цеха болхлоша шоайла шерра социалистически яхь а йоаржаяь къахьег, йоах цеха начальника Н. Лемешкос. Цар из декхар кхоачашдергдолгах тешаш ва со, хIана аьлча барти цхьоагIои йолаш ба уж.

Боккха пайда баьннаб бригадира Осмаева енна рационализаторски предложени балха юкъейоалаярах. Масала, болхлой къахьегам дикка аттача баьннаб. Цул совгIа техниках дикагIа пайда эцарахи ший низ мелаб заводага болх байтарахи вIаштIехьдаьннад болхлошка технологически процессаш дикагIа Іомаяйта. Цу гIулакхо торо хулийт арахецаш йола продукци дикагIа хилийта.

ХIанз ССКП XXII съезда сийна низ кхо ца беш къахьега а тIаийца декхараш кхоачашде а лерхI аьшкбетонни конструкцеш хьаеча завода коллективо.

Т. УЖАХОВА.

ПОЛИТИЧЕСКИ ДЕШАРА КАБИНЕТ

Дика болх беш я ер шу долалуш Грознерча нефтемаслозаводе общественни наькъашца вIашагIъелла политически дешара кабинет.

— Политпросвещене кабинет вIашагIйолларах дола дош, — йоах партбюро секретара нов. Шутова, вахаро ше оттадир тхона хьалхашка. Укх шера ССКП истори Іомадеш йола кружоки, ВЛКСМ истори Іомадеш йола кружоки, конкретни экономика Іомадеш йола семинари хинна ца Іеш, 14 юхьхьера экономически школа а я заводе болх беш. Итташ агитатораш ба цехашка балхаш деш.

Кружокашта доал де а агитаторалла а хержаб коллективацара дикагIа бола нах. Цукхха пропагандисташи агитаторашн ба методически новкъостал эшаш.

Цу гIулакха завода партбюро хьайийлар общественни наькъашца болх бергбола политически просвещене кабинет.

Кабинета методически совета юкъе вахийтав дика теоретически знанеши йоккха пропагандистски опыти йола йийс коммунист. Уж ба завода директор К. В. Квашкин, керттерча инженера заместитель И. Х. Арютюнов, № 17 йолча установка начальник Б. Ю. Ессин, парафин йоаккхача цеха начальник Ю. Д. Гилядов, иштта кхыбараш.

Методически совете вIашагIъеллай йийъ сектор: конкретни экономика кружокий, ССКП истори кружокий, юхьхьерча экономически школай, пенгазеташ тIа кружокий балхаш дувцаш йола секторашн.

Методически совето оттаяьй дерригача шера йола кружокийн школайн балха планаш, политпросвещене кружокий занятешта кхIара бетта йола графикаш а ювттаю цо.

Партбюро тIадожадарах даь ца Іеш, ший инициативах а дукхха пайданера балхаш ду методически совето. Цо кружокий балха планаш ювттаю, дешара планах йолча къаьстк-къаьстача темашта методически разработкаш ю, пропагандисташта завода вахарах йола материалаш Іалашъю.

Масала, методсовето, кийчъяьй «Кадрай технически знанеш лаккхъяраи къахьегама овсарле лаккхъярах мел лоархIам болаш да къахьегам вIаштIехьбаккхари производствана автоматизации механизации яри» яха, «Паччахьалкхен план — производства закон» яха, иштта кхыйола темаш.

Доккха новкъостал ду методсовета членаш занятешка ахаро. Шоашта кородаь кхоачамбоацараш а дика хIамаш а совета заседане дувца ювттаду цар.

Конкретни экономика кружоке (доал дер н. К. В. Квашин) дешаш бараша дика гIулакх дIадоладаьд. Цар лаьрхIад кулгашца яздеш дола «Конкретни экономика дешаш» яха журнал юкъ-юкъе арадаха. 1960 шера декабрь бетта араяьннача хьалхарча номера тIа кепа техаяр нн. Цеюятоваси Люлькоси язъяь «ССКП ЦК июльски Пленума соцамаш кхоачашдара эшаш дола кхоачамаш» яха статья. Къаьст-къаьстача установкийн цехийн балха гIулакхаш дика Іома а даь, шоай предприяте йоккха торонаш гучаяьхай цар.

Политпросвещене кабинета завода управлене зданера дикагIа дола пIа деннад. Хоза кийчдаьд из. Шерачеи Дьахачеи истола тIа дада тайп-тайпара газеташ, журналаш, брошюраш, гойтара пособеш юкъе йоахка доккха альбом. Цул совгIа кабинете латтача шкафа чу а да тайп-тайпара книжкаши брошюраши.

«Пропагандиста дола методически новкъостал» яхача стенда тIа хьалтеха йоахк кружокийн школайн дешара планаш, методически пособеш.

ШоллагIча стенда тIарча материалаша завода вахар дувц. Цу тIа я завод дегIаяра истори дувцаш йола текст, укх тIехьарча 5—6 шерара завода гIулакх дувцаш йола диаграмма. Цу дерригача хIамаша тIаувз кабинете ухарий теркам.

Методсовета балхаца хиннача кхоачамбоацарех да, яхаш дийцар партбюро секретара нов. Шутова, пропагандистий семинараш кIезига еш хилар, дикагIа йола балха опыт Іомаяр лерттIа вIаштIехьдаькхха ца хилар.

ХIанз партбюро уж кхоачамбоацараш дIадоахаш я. Кийчъеш я юхьхьерча экономически школа дикагIа волча пропагандиста нов. Басина балха опыт йоаржаярах йола семинар. Методсовета членаша нн. Свинцовеи Прохоровеи политпросвещене кружокий балха хетаяь йола бюллетень кийчъеш ба.

И. МАЙОРОВ.

СЕРДАЛО
3-ча оагI. 26 февраль, 1961 шу.

Доазол дехьара

Конго граждански тIом хилара кхерам дIабаккха

АККРА, 22 февраль. (ТАСС). Тахан укхаза кепа теха араяьккхай касабланкски конференце дакъа лоацаш хиннача дуккхача африкански мехкий викалий совещане тIаийца тIехьара коммюнике.

Аккре хиннача совещане дакъа лаьцача Ганай, ОАР-а, Мале, Марокка, Алжира викалаша шоаш цхьана оттаяьча коммюнике тIа бакъду Конгора гIулакхаш телха хилар, къаьстта а Патрис Лумумба вийначул тIехьагIа, хIаьта дIахо цар хьахойт мехка граждански тIом оттара бола кхерам гуччахьа хилар,, цу тайппара цар белгалдаькхар ерригача Конго кризис эттача хана денз ООН-а деш хIама ца хилар а цига цо хьожабаьча кулгалхой политика еха хилар а.

Совещане дакъа лоацаш хиннараша хьакхайкадаьд конголезски калкъа кхерам тIа ца кхачийтар а Конгой лоIами цхьоагIои лорадар а духьа шоай правительствашка сихха оарцагIйовла лаьрхIа хилар.

Цунга хьежжа коммюнике тIа белгалду, цу совещане дакъа лоацаш хиннача мехкаша бокъонца законах йола правительство Антуан Гизенга керте латтар мара лоархIаш ца хилар а цу правительствах шоаш бокъонца тешаш хилар а. ХIанзалца Антуан Гизенге правительствоца дипломатически гIулакхаш доацаш хинна ерригa паччахьалкхенаш тIахьех цар уж гIулакхаш цунца тассара де доагIар де.

Конго граждански тIом хилара бола кхерам дIабаккхар духьа укх тайпара хьдда гIулакхаш чакхдаха могаду совещане дакъа лоацараша:

мехка порядок лоаттаяра хьалхара биззача бехктохкаме хургIйола африкански командовани вIашагIйоллар духьа Конгора ООН-а командований тIема низаши кердача ларда тIа даьха хувцилгеи чIоагIделгеи;

кхы гаьна ца йоалийташ мехкарча массайолча районашка еш йола моллагIа а мобилизаци соцаелга;

Конгора ерригa бельгийцаш а ООН-а юкъе йоагIаш йоацача тIема е тIема хьисаперча организацей членаш бола кхыча мехкашкара нах а сихха Конгора дIабохийтилга;

ООН-ага гIолла доацаш моллагIча тайпара юкъегIертар (кхачанца, герзаца, нахаца е ахчанца) соцаелга;

кхыча мехкий компанештеи банкаштеи тIахьожам а инспекци а оттаелга.

Коммюнике тIа йоах политически гIулакхашта лийца мел боахка нах мукъабалийта, законах йолча парламентага ший болх юха дIаболабайта.

Совещане дакъа лоацараша цу тайппара могаду Генеральни Ассамблеяна хиланза яргйоаца Конгорча гIулакхий хьакъехьара а Кхерамзлен Совета резолюци кхоачаш миштa ю дувцаш йола а докладаш отчеташ кийчъергйола ООН-а секретариата чуйоагIаш боккха лоархIам бола массехк нейтральни комисси вIашагIйоллилга.

Конгона деш цола деррига новкъостал, законах йолча Гизенге правительства даьча дехарга хьежжа, де дезаш да совещане дакъа лоацачарна хетачох.

Коммюникена тIехьа тIа а ийца, кепа теха арадаькхад машар безаш мел долча мехкашкеи дунен тIарча халкъашкеи даь кхайкарал.

КНДР-ас МУКIАРЛО ДАЬД А. ГИЗЕНГЕ ПРАВИТЕЛЬСТВАНА

ПХЕНЬЯН, 22 февраль. (ТАСС). Корея Центральни телеграфни агентства хоам бу, КНДР-а министрий кабинета председатела Ким Ир Сена Конго Республика премьер-министра декхараш кхоачащдеча Гизенгега телеграмма яхьийтай, яхаш. Цу телеграмма тIа йоах, КНДР-а правительства мукIарло даьд Конго Республика законах йола, цаI мара йоаца правительство Гизенге яр хилар.

НАХ ДIАХО А БОАБЕШ ЛАТТ

ПАРИЖ, 23 февраль. (ТАСС). Франс Пресс яхача агентства корреспондента Леопольдвилера хоам бу, ООН-а комиссе викало цига аьннача тайпара, Бакванге укх тIехьхьарча деношка кхы а Лумумба тIехьара ялх политически деятель вийнав, яхаш. Уж ба Хаммаршельда Кхерамзлен Совете бийцараш а боацаш.

СОВЕТСКИ МОРЯКАША ПОЛЬСКИ КАТЕР КIАЛХАРА ДАЬККХАР

ВАРШАВА, 23 февраль. (ТАСС). Чкъаьрий лувца, «ВЛА-96» яха Владиславовера польски катер йоккха йоаца авари а хинна, Балтийски форда кхулбехьарча даькъ тIа кхьачча болх ца булаш дисар, халача хьал тIа дар цун гIулакх, яхаш хоам бу кепайоазон Польски агентства. Новкъостал де чехка цунна тIадахар советски траулер. Цо «ВЛА-96» яха катер тIехьа а дийза, Владиславоверча порте дигар. Польша чкъаьрий лувцараша дег чуура баркал аьлар шоашта новкъостал дарах советски новкъосташтa.

Дешархоша дика къахьег

Школа цIеча луголоке сайрийна а кIирандийнахь а дукха бераш хул. Цига дешархой телевизар чугIолла киножурналашка, художественни фильмашка хьеж, хIаьта кердача хоамашка ладувгI. Укх деношка телевизор оттаяьй цига.

ДIадахача шера дешархоша лаьрхIадар металлически лом тул а яь, цунах хьахиннача ахчах телевизор эца. Хьагул а яь, дIаелар цар паччахьалкхенна 50 тонн металлолом. Цунах хьахилар 3 эзар сом (къаьна ахча). Цу ахчах ийцай «Рекорд» яха телевизор.

Цхьабакъда, цунах тотъам хулаш бац дешархой. Укх шера 100 тонн металлолом тулъе лерхI цар. Цул совгIа, школа юхха 40 гектар участок а еннай царна. 15 гектара тIа хьажкIаш, 18 гектара тIа сомий гаьнаш, юхедисача лаьтта шекар доаккха свеклаи комсаши дIайогIаргья цар. ХIанз кхашка моттигера удобренеш ехкаш ба дешархой. ХIанзале цар йиллай 50 тонн. Къаьстта чIоагIа къахьег 9—10-чеи классашкарча дешархоша Заниев Султана, Хациев Балла, Исраилов СаIида, дуккха кхыбараша а.

Дешарал совгIа иштта дика балхаш а ду Урус-Мартановски района цхьайтта шера дешача школа дешархоша.

Р. ЗЕЛИМХАНОВ.

Калинински область. Дарбан минеральни хиши колди дика хиларца гIоръяьнна я Калинински курорт. ХIара шерта-шера виъ эзарнел совгIа къахьегамхо хул цига салоIаш а дарба деш а. Духдувлаш минеральни хий Іоухача йиъ моттигерча дарбанна геттара дика долча хих кхы тIа а пайда эц хIанз курорте.

Сурта тIа: салоIаш болча наха минеральни хий мелаш йолча кердача галерея чухьа.

Н. Чамова сурт.

ТАСС фотохроника.

Іалаьмате йоккха драга

ИРКУТСК. Электрически драга — хи тIа гIолла лелаш а хи кIалхара дошув доахаш а йолча машина хьалхара узлаши агрегаташ хьае йолаеннай еза-йоккха машинаш еча Иркутски завода коллектив.

Ийси ахи эзар тонн дозал а долаш Іалаьмате йоккха гIишло я из керда драга. Лоадама хIама ца эшшаш километра диълагIа дакъа миссел дIоахал а долаш йолча болата понтона тIа латтаи а, дуккха ковшаш йоахкача экскаваторца никъ а боахаш дIа-юха лелалуш а хургья из драга.

Дунен тIа эггара хьалха хьаеш я 600 литр чуйодаш дола кодаш а доахкаш, 50 метр кIоаргача хина кIалхара породаш хьа а йоахалуш йола драга.

Драга деррига болх механизации автоматизации яь хургба, цу тIа болх беш хургья бIаьш электродвигателаш, итташ телевизионни установкаш, сиха лела лифт. Машина тIа болх беш верригаи а 9—10 саг мара хургвац.

Шера ши миллион кубометр совгIа йолча породацара дошув хьадаккха низ кхоачаш хургья советски «хи тIа гIолла лела дошо фабрика». Иззал болх кулгаща беш хилча 12 эзар саг везаргвар цунна.

Завода конструкторски бюрос Москверча, Свердловскерча, Новосибирскерча, иштта кхыча городашкарча Іилма-тохкамеи проектнии дуккхача институтий коллективаца вIаши творчески новкъостал а деш, оттаяьй кердача драга проект.

1961—1962-ча шерашкахь хьалъяь яла езаш я из машин.

Сурта тIа: Іалаьмате йоккхача драга проект.

ТАСС фотохроника.

АЗ ДАЬР ХЬАН ДОХАДЕРГДА!

Цхьан хана МагIалбикерча № 1 йолча городской больнице керттера лор волаш болх беш хиннав Бесаев Асхар Иванович. Цул тIехьагIа горздравотдела заведующел вахийтав. Ше больнице волча хана бохабаьбеце кхы тоабанзар цо цигара болх. ХIаьта а, лакх а ваь района ерригача больницашта доал де оттаваьв Бесаев. Цун когаметта вахийтача нов. Корне лоацача хана дикка тоабир больница болх. Цу тIа гIолла гучадаьлар нов. Бесаева хьалха леладаь харцахьара гIулакхаш а. ТIаккха тохавелар нов. Бесаев, ай, со хьаким а ма вий, сох доахка кхоачамбоацараш гуча а мишта доах, яхаш къамаьлаш а деш, нов. Корнега а больницерча кхыча лорашка а яппараш е.

Цул совгIа цхьанна а тайпара болх хьабайтац цо лорашка. Нов. Корне де деза доал ший каралаьцад Бесаева. Больница болх тоабара керттерча лора а вохха лорашта а новкъостал де дезача горздравотдела заведующе цар болх бохаргбола гIулакхаш духьала кхыв. Лораш шоайла эгIазбига гIерт из, хIаьта царех цхьабараш керттерча лора духьал а баьхаб. Аз яхар мара керттерча лоро яхар ма делаш, нагахьа дойя а аз балхара дIадоахаргда шо, яхаш кхерам тIатувс Бесаева лорашта.

Дика тоаду Бесаева ший вахара гIулакх а. Иштта, наггахьа мара балха ца йоагIача цу больнице лорал деш йолча ший йишийна алапи яздайт цо. ХIаьта Бесаева ше а ийду лорал ду аз, яхаш доагIачул дуккха а дуккхагIа ахча.

Уж деррига гIулакхаш дика хов больницерча парторганизаце секретара нов. Бычихинайна. Цхьабакъда, больницерча коллектива бартцхьоагIо чIоагIъяра, балха юкъера кхоачамбоацараш дIадахара цхьаккха хIама а дац цо. Гуш да нов. Бычихина Бесаева харцахьа леладу гIулакхаш къейлакхухьаш йолга. Цунна дика хов нов. Бесаева больнице а вайя шийга бакъдар дIаьанна лор во мел дар а аьле эккхавелга, керттерча лорага а ца хоатташ больницера болхлой дIабоахилга. Иштта, больнице операци еш латтача хана кабинета чу а ийккха цу чура медсестра комсомолка Севастьянова Лидия, чIоагIга цIогIа а теха, эккхайир цо шийна духьала дош аьннад, аьнна.

Геттара во лел больницерча парторганизаце болх. Укх тIехьарча шерашка цхьаккха а саг парте хьийцавац, болхлошта юкъе культурно-кхетама болх лелабац. Бакъдар аьлча, больнице дукха комсомольцаш-м ба парте дIачубаха безам болаш. Цар шийга из гIулакх хьоадича нов. Бычихинас оал, шо санна дола комсомольцаш дац парте ухараш, хIаьта, магахьа санна уж цунна хеттача тайпара бале, царна цо деш цхьаккха новкъостал а дац.

ДIахо а иштта болх бе вIаштIехьдац тха, йоах больницерча медицински болхлоша.

Больница коллектив барт-цхьоагIо йолаш хилийтара, цигарча парторганизаце болх тоабара чIоагIга оарцагIъяла еза ССКП горкоми горисполкоми. ХIаьта къаьстта дувца цеза, аз даьр хьан дохадергда, яхаш лелача нов. Бесаева дош.

Б. БУЗУРТАНОВ,
(тха собкор.).

„Репертуарный листок"

Хоза кийчъяь а чулоацам дика болаш а араяьннай халкъа творчества республикански Щено художественни самодеятельноста коллективашта долча новкъостала арайоахача «Репертуарный листока» хьалхара номер. Цу тIа кепа теха араяьннай тайп-тайпара дуккха а произведенеш. Шоашца ноташ а йолаш кепа техад «Тоале, са республика, тоале»! «Машар» яха поэта Н. Музаева яздаь иллеши, «ХIаьй, сан дог, алахьа!» яха поэтесса Р. Ахматовас яздаь иллии, «Самодеятельноста доакъашхой илли» яха поэта А. Агатова яздаь иллии. Цу иллешта музыка язъяьй композитораша Б. Шнайпера, Г. Шабасова, А. Халебске, М. Бронштейна.

«Листока» номер тIа иштта кепа техай поэтий Яндиев Джамалдина, Мамажаев Махьмада, Ахматова Раисай, Муталиев Хьажбикара, Осмиев Хьамзата, Ведзижев Ахьмада, Сулаев Махьмада, Хамхоев Ахьмада, Эдилов Хасмахьмада, М. Геллера, М. Лихачева, иштта кхы дуккханей а стихаши иллеши. Цу номер тIа иштта арадаьннад «Ваҳара овла» яха Б. Зязикова дувцар, Х. Ошаева дIаяздаь «Ботлихара шайх» яха халкъа легенда, Н. Шипулина язъяьча «Асланбек Шерипов» яхача повеста отрывок, Х. Ошаева «Фушт» яха сцена, И. Глаголева юмореска, Б. Ласкина интермеди, тайп-тайпарча авторий сатирически стихаш.

Эрсий а, нохчий а, гIалгIай а меттала кепа теха я «Репертуарный листока» тIара произведенеш.

Х. БЕРСИЕВ.

Сакъердаме я репертуар

Укх деношка Сунженски района Нестеровски станица культура цIагIа художественни самодеятельностага хьажар хилар. Помещене нах бар республикански хьажарга мишта кийчо яьй хьажа баьхка.

Тайп-тайпара иллеш аьлар хоро. Дика аьлар цо композитора Холмогорске «Хьо Ленина хьакхеллай» яха илли. ХIаьта Тройникова Тоняс оалаш хинна иллеш чIоагIа дукха дезаделар царна.

Иштта дика аьлар «Жажда» яхача кинофильма тIара Машай илли В. Михоткинас а.

Дукха сакъердаме номераш хьахьеххар цу сайрийна Нестеровски станица культура цIен художественни самодеятельноста коллективо. Хьажа баьхкараш чIоагIа раьза хилар.

Республикански хьажарга лерттIа кийчо яра хьинаре кхахьегаш я цу художественни самодеятельноста коллектив.

А. ТУНГОЕВ.

В. А. Зорина Кхерамзлен Совета председателага дахьийта письмо

НЬЮ-ЙОРК, 24 февраль. (ТАСС). Массаза а ООН-е СССР викал волча В. А. Зорина 23 феврале письмо дахьийтад Кхерамзлен Совета председателага. Цу тIа йоах, 20 феврале Совета заседане тIаийца хинна Конго деша хьакъехьара резолюци кхоачаш миштa ю Кхерамзлен Совета членашка дIахайтанза даргдац.

Ховш да, йоах письмо тIа, Кхерамзлен Совето 20 феврале Конго деша хьакъехьа решени яьлга. Цу резолюце «А» яхача даькъа 2 пункте йоах, Кхерамзлен Совето «тIаIертта дIадех Конгора ерригa бельгийски а кхыйола кхыча мехкашкара тIемеи тIема хьисапереи а персонал, вIашагIкхийттача Къамий Организаце командоване кара боаца политически советникаш, хIаьта иштта ерригa баьха бига салтий а арабакараи дIабигараи сихха де дезар делга».

Бельгийски персоналоя цунна чулаттарашеи леладеча тийшача балхаша, Совете дийцача гучадаьннача тайпара, эггара дукхагIа Конгора кхохкам чIоагIбеш хилар а цу мехка хинна событеш бахьан долаш дIайолаенна дунен халкъашта юкъера кризис тIа-тIа кIоаргьеш хилар а лоархIаш, боккхача лоархIаме да из лакхехьа белгалъяь Совета решени кхоачашъяра хIанзалца даь хIама дий а, нагахьа санна даьлале, даьр малагIа да а, Совета членашка дIахайтар.

Цхьабакъда, Совета членашта цу хьакъехьа бокъонца ховш хIама дац, из решени тIаийца кхо дии кхо бийсеи гаргга ха яьннайоллашехьа а.

Дунен халкъашта юкъерча машараи халкъий кхерамзленнеи унзара дола Конгора гIулакхаш сихагIа тоадар боккхача лоархIаме а лоархIаш, аз дехарггар Хьогара, господин председатель, цу деша хьакъехьа эшаш дола деррига хоамаш гулделга вIаштIехьдаккхар а Совета членашта уж дIадахьийтар а. Цу тайппара дIахо а хан-ханнахьа Совета членашка хоам банза баргбоацаш лоархI аз 20 феврале Конго деша хьакъехьа Совето яь решени кхоачаш миштa ю дувцаш.

Конго екъа лаьрхIа керда планаш

АККРА, 24 февраль. (ТАСС). Законах йолча Конго правительства премьер-министр Патрис Лумумба къиза вер бахьан долаш Конго эттача хьало кхерабаьб бельгийски колонизатораш Катангера Чомбе Іаьдал дохар.

«Ивнинг ньюс» яхача газета корреспонденто Леопольдвилера беча хоамах Усумбулера (Руанда-Урунди) бельгийски администраци сихьенна план оттаеш я Руанда-Урундии Катангеи вIашагIа а теха, федеральни паччахьалкхе е цагахьа.

Пхиъ кхалнаьха политкружок я Ермоловски совхозе болх беш. Ший болх дика бовзаш а лелабеш а я пропагандистка, комсомолка Маслова Вера. Цун кружоке дешаш 22 кхалсаг я. Царна юкъе ба эрсий, нохчий, гIалгIай, иштта кхыча къамах бола кхалнах.

Сурта тIа: Маслова Вера (юккъе) газет дешаш йоалл.

С. ШЕРИПОВА сурт.

Лекционни болх тоабара

Укх шера 24 феврале политически Іилмаи хьехамаш доаржадара Ерригсоюзни Общества члений города Грозне Ленински районни отделене хьалхара конференци хилар.

Отделене отчетни хана баьча балхах доклад йир Общества Ленински районни отделене правлене председатела нов. Тавакаляна.

Ший доклада тIа цо аьлар, дIадахача шера Общества районни отделене 100 совгIа керда саг членалла хьаийцав, хIанз 440 саг ва отделене, царна юкъе Іилмай докторашь, кандидаташь, институтий преподавателаш, лораш, инженераш, и. кх. б. а болаш. Районе бахача наха 1960 шера 3 эзар гаргга тайп-тайпарча темаех йола лекци йийшай, царех цхьаяраш производствеи нах бахача моттигашкеи а ешаш. Лекцеш ешарал совгIа, районни отделене 53 сайре яьй, хаттараш а оттадеш, царна жопаш а телаш. Къонача лекторашта 3 дийнахьара семинар яьй.

Дика болх баьб литератураи искусствеи лекторски секцеи «Красный молот» завода лекторски группои, лекторашa Нохч-ГIалгIай педагогически института преподавателалаша нн. Дулерайна, Т. Т. Мальсагова, мехкдаьтта института преподавателa В. И. Филькина, кхычар а.

Цхьабакъда, аьлар цо, лекцеш дика ца кийчъеш моттигаш хиннай, нах бахача кварталашка кIезига еш лекцеш, производственни дикагIа йолча опытах 15 лекци, биологех 4, тIема говзалах 3 лекци мара йийшаяц, кIезига еш лекцеш дына духьала а.

Докладчик къамаьл даь ваьлча пренеех къамаьлаш дир лекторашa Эпсарий ЦIагIарча нов. Павлова, зтпасе волча эпсара нов. Забияка, Нохч-ГIалгIай педагогически института преподавателa Дулейрана, кхычар а.

Цар белгалдаьхар лекционни пропагандана юкъера кхоачамбоацараши из болх тоабара эшараши.

ДукхагIа уйла тIаяхийта еза дына духьаларча, производственни дикагIа йола опыт ювца, революционни фийлалах лаьцача пропагандана, аьлар нов. Дулерайна.

Доклади пренеех даь къамаьлаши йистедаьнначул тIехьагIа, конференце резолюци тIаийцар, Общества Ленински районни отделене правлени а цун Президиум а хержар.

Общества республикански отделене конференце бахийта делегаташ а хержар конференце.

Т. ЮСУПОВ.

СЕРДАЛО
4-гIа оагI. 26 февраль, 1961 шу.

КАГИРХОЙИ СТУДЕНТИЙИ ДЕРРИГДУНЕН ФЕСТИВАЛЬ ХЕЛЬСИНКЕ ХУРГЬЯ

ХЕЛЬСИНКИ, 23 февраль. (ТАСС). Селхан Хельсинке культура цIагIа ший болх йистебаьккхар дунен халкъий собране. Кагирхойи студентийи Дерригдунен VIII-гIа фестиваль кийчъяра а из чакхъяккхара а дешаш дийцар цо кхаь дийнахьа. Фестиваль кийчъяра дунен халкъий комитет а вIашагIтехар, 1962 шера аьхки городе Хельсинке фестиваль ергйолаш соцам а бир. «Собране чIоагIа хьаллаьцар Хельсинке VIII фестиваль елга, шоайцига фестиваль вIашагIтоха торо яларах фински IаьдалацIаькха а баркал аьлар собране», — йоах цхьан документа тIа. Фестиваль кийчъяра дунен халкъий комитета учредительни заседане тIаийцар кагирхойи студентийи Дерригдунен фестивала машара а халкъий доттагIлена а программеи дунен халкъий кагирхошка даь кхайкарали.,

Собране дунен тIара кагирхой, цхьаццадолча къамий а дунен халкъий юкъара а кагирхойи студентийи организацеш тIахьийхар машара а халкъий доттагIленна а тIехьарча кагирхойи студентийи Дерригдунен VIII-гIа фестиваль кийчъеча юкъе дакъа лацара, фестивале бахийта цар шоай викалаш харжара, хIаьта иштта фестивала кийчо еш йола цхьаццадолча къамий органаш яхкара.

Йоккха котало

1956 шера Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен педагогически институте вIашагIъеллаяр волейбольни секци. Цу хана денз сихха дегIадоагIа волейболах ловзар. РСФСР хьалхара моттиг яккхара къовсам лоаттабаьча Грознерча сборни волейбольни команде дакъа лоацаш хилар студенташ Ю. Булатов, В. Иванов, В. Смирнов. Городскойи республиканскии спортивни организацей кулгалхой чIоагIа раьза бар команда дика ловзарах. Ерригроссийски яхье пхелагIа моттиг яккхар грозненцаша.

— Жхы а дикагIа ловза йиш яр тхога, — йоах волейболисташа, — нагахьа санна каст-каста тренировкаш еш хилча.

Волейболах лейза Іацар уж тренировка йолча хана. Царна дика ховра йоккхача яхье дакъа лоацаш спортсмен масса а оагIорахьа кийчвенна хила везилга. Цудухьа легки атлетикаш, баскетболах, штанга-акробатикаш тренировкаш еш бIаргаго йиш яр уж хIара денна.

1958 шера РСФСР хьалхара моттиг яккхара ловзача хана цукха хувцамаш хиннадар. Дикка гаьнаера вай волейболистий спортивни говзал. Хьажа баьхкараш цецбаьннабар селла дика уж ловзаш хиларах. РСФСР-е шоллагIа моттиг яккхар Грознерча волейболисташа. Эггара хьалхара котало яр из. ДIадахача шера «Б» класса командашта юкъе кот а баьнна, финале ловза бокъо яккхар цар. Царех дикагIа йола йиъ команда «А» классе дIачуйаьлар. ШоллагIа моттиг а яккха, лаккхерча группе дIачуяхар вай команда а.

Укх шера «А» классе ловзаш грозненски «Спартако» эшалий ленинградски «Спартак», ОКИФ (Баку), «Буревестник» (Тбилиси).

ХIанз Киеве, Москве, Риге яхай «Спартак». Цига из ловзаргья «А» классе чуйоагIача волейбольни командашца. Духхьала укх тIехьарча шин-кхаь шера иштта йоккха котало яккхай грозненски спортаковцаша.

В. ИВАНОВ.

РАДИОПЕРЕДАЧАИ ПРОГРАММА

26-ча феврале: 16.00 — «УнахцIено» — радиожурнал (нохчий меттала); 17.15 — Къилбаседа-ХIирий ашарийи халхарийи ансамбла концерт; 18.00 — «ЗIуга» — сатирически радиожурнал (нохчий меттала); 18.30 — радиоладувгIархой заявкех концерт.

27-ча феврале: 6.35 — «Халкъа демократе мехкашка» — передача (нохчий меттала); 6.50 — хоамаши передачай программеи; 7.20 — пионераштеи школьникаштеи передача (эрсий меттала); 7.40 — «Тха микрофона хьалхашка...» — передача (эрсий меттала); 8.15 — «Колхоза комплексни бригаде» — передача (нохчий меттала); 8.30 — дагестански музыка; 8.45 — «Хьайбаш леладархошта» — передача (гIалгIай меттала); 17.00— керда хоамаш (гIалгIай меттала); 17.10 — Тех. прогресс яра агитколлективо лоаттабу къовсам — передача (гIалгIай меттала); 17.30 — керда хоамаш (нохчий меттала); 17.45 — «Семилетка рубежашка» очерк (эрсий меттала); 18.00 — керда хоамаш (эрсий меттала); 18.15 — «Шоана, кхалнах!» — радиожурнал (нохчий меттала); 18.35 — Старопромысловски нефтяникий заявкех оттадаь концерт.

28-ча феврале: 6.35 — юртбоахама болхлошта передача (эрсий меттала); 6.50 — хоамаши передачай программеи; 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор»; 8.15 — Советски Союзереи доазол дехьареи хоамаш (гIалгIай меттала); 8.30 — концерт; 8.45 — радиоладувгIархой письмоех оттаяь передача (гIалгIай меттала); 17.00 — керда хоамаш (гIалгIай меттала); 17.10 — «Хоржамашта хьалхарча деношка болхлой клубашка» — передача (гIалгIай меттала); 17.25 — ашарий антракт; 17.30 — керда хоамаш (нохчий меттала); 17.45 — кагирхошта передача, 18.00 — керда хоамаш (эрсий меттала); 18.15 — юртбоахама болхлошта передача (нохчий меттала); 18.30 — концерт.

Редактора зам. Д. ХАМАТХАНОВ.

Тахан кинотеатрашка

ЧЕЛЮСКИНЦИЙ ЦIЕРАХЧА КИНОТЕАТРЕ

Йоккха зал — «Къилбаседа селаIад».
Долалу: 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10.
ЗIамига зал № 1 — «Саг йитарах дола гIулакх».
Долалу: 8.30, 10.30, 2.30, 4.30, 6.30, 8.30, 10.30.
ЗIамига зал № 2 — Аьннар хулийта зурма».
Долалу 9, 11.
«Къилбаседа селаIад».
Долалу: 1, 3, 5, 7, 9.
ЗIамига зал № 3 — Берий сеанс— «Мультипликационни фильмай керда сборник».
Долалу: 8.40, 9.50.
«Саг йитарах дола гIулакх».
Долалу: 11.15, 1.15, 3.15, 5.15, 7.15, 9.15.

«РОДИНА» ЯХАЧА КИНОТЕАТРЕ.

Берий сеанс — «Мультипликационни фильмай киносборник».
Долалу: 9.
«Къилбаседа селаIад».
Долалу: 10.50, 12.40, 2.30, 4.20, 6.10, 8, 9.45.

РЕДАКЦГ АДРЕС: г. Грозный, Сталина улица, 15. Телефонаш: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-07-01; бехктокхама секретаре — 2-45-48, партийни вахареи, экономикан, письмойи отделий — 2-25-72; корректорске — 2-30-91;
АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Сталина, 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48, отделов партийной жизни, экономики и писем — 2-25-72; корректорской — 2-30-91.
1918 шерарча 11-ча августа цIерах йола типографи, г. Грозный, Революце проспект, 30/3. Типография имени 11 августа 1918 года, г. Грозный, проспект Революции 30/3.
СФ 02029 Заказ № 1353